

REŠETO

Leto II.

Ribnica, februar 1981

št. 1

Komandant ribniškega garnizona Milovan LILIĆ je čestital vsakemu vojaku posebej po tem, ko so le ti položili svečano zaprisego. To je vsekakor dogodek, ki ostane mladim najbolj v spominu. — Od danes dalje: nova stran za pripadnike JLA tudi v REŠETU!

Kaj predvideva osnutek družbenega plana občine Ribnica za 1981 – 1985

Skupščina občine Ribnica je na zasedanju 29. 12. 1980 sprejela osnutek družbenega plana občine Ribnica za obdobje 1981–1985 ter ga dala v javno razpravo do 25. januarja 1981.

V nadaljevanju tega ses tavnka bo podan strnjen prikaz okoliščin, v katerih je osnutek plana nastajal ter glavni cilji in naloge ki jih bomo v naši družbeno-politični skupnosti uresničevali v obdobju do leta 1985. Izvršni svet, kot osnovni nosilec izdelave osnutka plana občine, je kot osnovo za sestavo osnutka plana uporabil podpisani Dogovor o temeljnih družbenega plana občine Ribnica za razdobje 1981–85 ter vse planske dokumente, ki so bili sprejeti v organizacijah združenega dela, samoupravnih interesnih skupnostih in krajevnih skupnostih ter zvezna, republiška in regij-

ska izhodišča za sestavo plana. Pri sestavi osnutka plana je bilo precej težav tako s časovnega vidika kot materialnih okvirov, saj nekateri važni podatki, kot je obseg združenih sredstev, obseg investicij, kriteriji za pridobivanje bančnih sredstev itd. niso bili pravočasno znani. Razen tega nekateri temeljni nosilci plana niso pravočasno sprejeli svojih planskih dokumentov zaradi subjektivnih kot tudi objektivnih težav.

Vsebinska osnutka plana poskuša najrealneje prikazati naš razvoj v tekočem planskem obdobju do leta 1985 s tem, da so izhodišča za to projekcijo podana v analizi razvoja v obdobju 1976–80 z realnim upoštevanjem gospodarskih razmer v Jugoslaviji kot v svetu. Rezultati, ki smo jih dosegli v preteklem planskem obdobju pri graditvi sistema socialističnih, samoupravnih in družbeno-ekonomskih odnosov, so jamstvo, da so naše rezerve in

sposobnosti še velike. V obdobju stabilizacije gospodarstva lahko (Nadaljevanje na 2. str.)

Koliko zdomcev?

Koliko je naših zdomcev na začasnem delu v tujini? To je vprašanje, ki si ga je marsikdo zastavil. Na pobudo Medobčinske skupnosti za zaposlovanje Ljubljana in s sodelovanjem občinske skupnosti za zaposlovanje je bil opravljen popis zdomcev tudi v naši občini. Popis je pokazal, da imamo v tujini še 430 zdomcev. Če vemo, da smo jih imeli še pred leti okrog tisoč, ugotavljamo, da se ji je že preko polovico za stalno vrnilo domov.

Za vse, ki se vračajo, se dobi kruh. Našel se bo tudi za tiste, ki se nameravajo vrniti v domači kraj.

K. O.

Na rob prve številke novega letnika

Tokrat je pred vami prva številka glasila REŠETO v letu 1981, kateri smo dodali nekaj novih stvari, glede katerih menimo, da bodo vsebino popestrili in napravili časopis zanimivejši, bolj bran.

Odločili smo se, da eno celo stran odstopimo v urejanje sodelavcem v ribniški kasarni Mirka Bračiča, kjer uspešno deluje njihov vojaški klub, kulturna sekcija in še kaj.

Razen tega vam poleg vesti iz družbenega in političnega življenja v občini posredujejemo tudi zanimivosti iz kulturnega življenja. Letos praznujemo vrsto obletnic rojstva naših znanih mož iz kulturnega, političnega in znanstvenega življenja, ki so v jugoslovanski zgodovini nekaj pomenili in za nas ter naše zanamce naredili veliko koristnega.

Večkrat smo se pritoževali, da občani ne sodelujete pri urejanju vsebine časopisa ter da je vse prepuščeno nam v uredniškem odboru, ki poklicno delujemo na najrazličnejših področjih. V današnji številki lahko zasledite nekaj novih imen, ki sicer niso v celoti nova, so pa pridobitev za vse nas. Vabimo vse občane, da nam napišejo v preprosti besedi tisto kar menijo, da bi zanimalo tudi druge, ker tega ne poznajo ali si nočejo priznati, da je tako.

V današnji številki smo dali v ospredje osnutek družbenega plana občine Ribnica za naslednje srednjeročno obdobje, ker je to vsekakor dokument, o katerem je treba vedeti kaj več kot samo to, da so ga sprejeli delegati. To je dokument, v katerem smo zapisali izhodišča in naše obnašanje v letih 1981/85, upoštevajoč gospodarske razmere v Jugoslaviji in svetu. Vsega res nismo mogli predvideti, zato je uresničitev pisane besede odvisna od našega obnašanja, spoštovanja dogovorov in ne nazadnje od stopnje odgovornosti vseh, ki lahko kakorkoli vplivamo na to, da bomo plan uresničili.

(Nadaljevanje na 2. str.)

Kaj predvideva osnutek plana?

(Nadaljevanje s 1. str.)

ko odpravimo nekatere napake in neskladja, ki se pojavljajo ter zagotovimo ustrezno rast družbenega proizvoda in njegovo pravično razdelitev.

Temeljni cilji razvoja občine Ribnica

Prav gotovo je naš osnovni cilj izboljšanje pogojev življenja

Na rob prve številke novega letnika

(Nadaljevanje s 1. str.)

V preteklosti nismo veliko pisali o delovanju družbenopolitičnih organizacij, vključno z organizacijo ZK. Delo teh subjektivnih faktorjev pa je neločljivo od vseh naporov ostalih dejavnikov, kar pomeni, da bomo v prihodnjih številkah ocenili naše aktivnosti tudi na teh področjih.

Ne smemo namreč pozabiti, da se približujemo letu 1982, ko bomo ponovno volili delegate, pred tem pa ocenili njihovo delo in pokazali na slabosti, da jih ne bi ponavljali v prihodnje.

Po sklepu konference ZK, ki je bila zadnje dni v januarju, bomo na tem najvišjem političnem organu občinske organizacije ocenili delovanje članov Zveze komunistov v ostalih sredinah, kajti tudi to je eden izmed pogojev, da dostojno opravimo svoje naloge in izpolnimo svojo odgovornost.

Zavedati se moramo, da dosledno uresničevanje ciljev gospodarske stabilizacije nikakor ne more biti zasnovano na nizkem standardu in na omejitvah, zaradi česar moramo jasno načrtovati perspektive našega družbenoekonomskega in političnega razvoja. V srednjeročnem programu smo zastavili naloge tako, da pospešimo gospodarski razvoj v celoti, skozi vse to pa je izdelan tudi program varčevanja v najširšem smislu besede.

Vsi se moramo zavedati, da se nahajamo pred obdobjem, ko bo potrebno marsikaj spremeniti glede na prejšnja leta, ko smo delali in živeli kot da se nikoli nič ne bo spremenilo na slabše. Svetovne in jugoslovanske družbenoekonomske razmere so se spremenile, s tem pa se mora menjati oziroma prilagoditi tudi naš način življenja, dela, povečati stopnja odgovornosti vseh in vsakogar.

F. Ž.

in dela delavcev ter zagotovitev družbenoekonomske in socialne varnosti s tem, da bodo delavci odločali o rezultatih svojega dela, o razvoju organizacije ali skupnosti kjer združujejo delo in soodločali z drugimi dejavniki na področju skupne in splošne porabe, aktivno delovali v krajevni skupnosti, hišnih svetih, potrošniških svetih, družbenopolitičnih organizacijah itd.

Sem sodi seveda tudi nadaljnje razvijanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov s posebnim poudarkom na krepitvi in nadaljnjem razvoju delegatskega sistema in na ustvarjanju pogojev za večje in bolj učinkovito demokratično in kolektivno delo. Stabilizacija gospodarstva bo naša velika naloga s tem, da bo morala postati naš glavni cilj: vsi se bomo aktivno vključili v povečevanje produktivnosti dela, večjo ekonomičnost poslovanja, varčevanje v vseh oblikah porabe, racionalno zaposlovanje, zmanjševanje družbene režije, razvijanje in poglobljanje svobodne menjave dela, povečevanje izvoza in podobno.

Pomembno mesto v našem razvoju bomo morali posvetiti stalnem uveljavljanju dohodka z rasto produktivnosti dela, z boljšo in smotrnejšo uporabo razpoložljivih sredstev in krepitvijo drugih kvalitetnih faktorjev gospodarjenja, z izboljšanjem odnosov pri delitvi dohodka. Na teh osnovah bomo krepili akumulacijske in reproduktivne sposobnosti organizacij združenega dela in učinkovitejše samoupravno, družbeno usmerjajoče razpoložljive akumulacije predvsem z združenjem dela in sredstev ter z dohodkovnim povezovanjem. Zagotoviti bo potrebno višjo tehnično-

tehnološko raven gospodarstva, predvsem s hitrejšim razvojem in uporabo raziskovalnega in razvojnega dela, ki zmanjšuje tehnološko in surovinsko odvisnost od tujine. Nadaljevati bo potrebno aktivnosti na področju i zvoza in osvajanju novih programov, ki bodo usmerjeni v izvoz.

Na tem področju smo v letu 1980 dosegli spodbudne rezultate (predvsem delovna organizacija RIKO in EUROTRANS), ki nam dajejo osnovo in polet za še večje angažiranje v tem sklopu. Do leta 1985 načrtujejo delovne in temeljne organizacije združenega dela bistveno povečanje izvoza. Naj za primer navedemo rast izvoza v delovni organizaciji INLES – za trikrat in v RIKO Ribnica – za dva in pol krat v primerjavi z letom 1980. Vzporedno s povečevanjem izvoza organizacije združenega dela načrtujejo manjši uvoz surovin in drugega reprodukcijskega materiala. Bolj se kažejo potrebe po uvozu opreme, ki naj bi zamenjala izrabljeno in ponekod zastarelo tehnološko opremo, pa tudi del načrtovanih investicijskih naložb temelji na delu uvožene opreme, ker je v Jugoslaviji ni možno dobiti.

Posebna skrb: integracijski in dohodkovni odnosi

Posebno mesto v planskem obdobju do leta 1985 morajo zavzeti integracijski in dohodkovni procesi. Tu imamo v mislih povezovanje kovinsko predelovalne industrije v občini, kjer so dane velike možnosti in pripravljenost za poslovno-tehnično sodelovanje, skupen razvoj določenih strokovnih služb, skupno vlaganje v razvoj

orodjarne, vzgojo kadrov, skupne investicijske naložbe oziroma razvijanje določenih proizvodnih programov. Do letošnje spomladi bo na Inštitutu za ekonomiko in tržne raziskave pri Gospodarski zbornici Slovenije izdelana analiza stanja v kovinsko predelovalni industriji v naši občini ter izdelan projekt, kakšna naj bo nadaljnja pot razvoja v tej pomembni gospodarski panogi. Posebej je potrebno ob tem poudariti, da je glede na velik razvoj kovinske industrije v zadnjih letih, katere glavni nosilec je RIKO Ribnica, uresničitev te naloge z gospodarskega vidika še kako potrebna, saj bomo z večjim sodelovanjem vseh partnerjev v tej panogi v naši občini odpravili sedanjo razdrobljenost in dostikrat neučinkovitost pri razreševanju določenih problemov, s katerimi se srečujemo.

Lesno predelovalna industrija in gozdarstvo planirata pospešiti procese dohodkovnega in prihodkovnega ter eventualno tudi fizičnega povezovanja, seveda z aktivnim vključevanjem kmetijstva. Že v letu 1981 bo potrebno s občino Kočevje razrešiti status sestavljene organizacije združenega dela ZKGP Kočevje s tem, da se bodo delavci samoupravno odločili o svojem nadaljnjem razvoju s posebnim poudarkom tesnejšega sodelovanja in povezovanja z lesno industrijo v obeh občinah. Na ta način bi ustvarili pogoje in reprodukcijsko povezanost, ki se prične pri sečnji v gozdu, končala pa bi se ob prodaji finalnih izdelkov, ki jih proizvaja lesna industrija. Z uresničitvijo teh planov, skupnega vlaganja in načrtovanja vseh partnerjev v kočevsko-ribniškem bazenu bi odpadle težave pri preskrbi s surovino, uresničevanju novih investicijskih naložb, vzgoji in zaposlovanju delavcev, racionalni izrabi prostora itd.

Uresničevanje določil zakona o združenem delu predvsem dograjevanje dohodkovnih odnosov ter izdelavo pravičnega sistema nagrajevana – oboje mora postati naša stalna naloga. Sistem nagrajevanja je potrebno dosledno vzpostaviti v odvisnosti od rasti dohodka in produktivnosti dela. Dosledno bo potrebno izvrševati dogovor o družbenem usmerjanju razporeditve dohodka. Razen sistema nagrajevanja oziroma delitve po delu bo potrebno več prizadevanj za produktivnejše zaposlovanje, izboljšanje kadrovske sestave v vseh sredinah z aktivnim načrtovanjem in uresničevanjem programov usmerjenega izobraževanja in izobraževanja ob delu in iz dela.

(Nadaljevanje na 3. str.)

Posnetek je z ene izmed mnogih prireditev kulturne skupine ribniškega garnizona, ki često nastopa v sodelovanju z mladimi iz ribniške organizacije ZSMS.

Kadrovski politiki in štipendijski politiki v občini bo potrebno posvetiti večjo skrb kot v preteklosti. V skladu s temeljnimi razvojnimi kriteriji, sprejetimi z Dogovorom o temeljih družbenega plana občine Ribnica za razdobje 1981-85, bomo povečevali delež proizvodnje in storitev, ki imajo dolgoročne pogoje za ustvarjanje višjega dohodka za zaposlenega in glede na vložena sredstva. Prednost bodo imele tiste organizacije združenega dela, ki bodo upoštevali kriterije za prestrukturiranje gospodarstva na republiškem nivoju, sprejeta z občinskim dogovorom o temeljih plana ter opredeljena v medobčinskem dogovoru o sodelovanju med občinami ljubljanske regije.

Posebna naloga v tekočem srednjeročnem obdobju bo usklajevanje vseh oblik porabe z razpoložljivimi materialnimi možnostmi na osnovi ustvarjenega dohodka in skladnejših odnosov v reprodukciji. Razvoj krajevnih skupnosti bo moral temeljiti na združevanju sredstev in določanju prioritetenih nalog s tem, da smo s sklenitvijo samoupravnih sporazumov za financiranje programov krajevnih skupnosti in sporazumov za financiranje komunalnih objektov ustvarili solidno osnovo, da v tem srednjeročnem obdobju speljemo zastavljene naloge, ki predstavljajo za posamezne krajevne skupnosti veliko potrebo. Delavci v organizacijah združenega dela so pri sprejema nju zgoraj navedenih samoupravnih sporazumov pokazali veliko razumevanje za razreševanje problemov v krajevnih skupnostih ter so omejenjene sporazume v celoti sprejeli.

Racionalnemu gospodarjenju s prostorom in varstvu okolja bo potrebno posvetiti vso skrb, izdelani prostorski plan občine pa bo potrebno dosledno izvrševati. Preprečiti moramo uporabo dobrih kmetijskih površin v gradbene namene, saj nam mora postati proizvodnja hrane ena izmed temeljnih nalog razvoja in vlaganja v kmetijsko proizvodnjo do leta 1985. Sistematično moramo razvijati komponento splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite v vseh družbenih strukturah.

Materialni okviri razvoja

V srednjeročnem obdobju izvrševanja plana do leta 1985 planiramo v občini doseči naslednje globalne okvire razvoja:

- družbeni proizvod bo rastel po stopnji 5 % in sicer: v

industriji 6 % in v kmetijstvu 3,5 %;

- razpoložljiva sredstva za porabo naj bi rasla po stopnji 4 % na leto;

- zaposlenost v združenem delu naj bi se povečala za 2,5 % za toliko naj bi porastla tudi produktivnost dela v gospodarstvu;

- realna rast izvoza naj bi bila 8 %, uvoz pa bo rastel po stopnji 4 %;

- sredstva za razširitev materialne osnove dela bodo rastle po poprečni letni stopnji 8 %;
- število zaposlenih naj bi se povečalo od 3.450 zaposlenih v letu 1980 na 3.900 v letu 1985.

Pri zaposlitvi novih delavcev je treba doseči, da se bodo ti v večini zaposlili na produktivnih delovnih mestih.

Blagovna menjava s tujino bo dosegla znatno višjo raven kot v preteklosti. Organizacije združenega dela bodo vlagale veike napore, da se v čimvečji meri nadomesti uvožena surovina in repro material z materiali, ki se dobijo na jugoslovanskem trgu oziroma bo potrebno v določenih primerih iskati nove tehnološke rešitve.

Osnovni nosilci blagovne menjave s tujino v občini bodo RIKO, EUROTRANS, INLES, DONIT TOZD Pletilnica Sodražica, ITPP in Slovenijales Žčnica TOZD Ribnica. Vsi izračuni blagovne menjave s tujino kažejo, da bo v letu 1985 uvoz pokrit s 320 % izvoza.

Največ pričakujemo od industrije

Glavni nosilec razvoja v tekočem planskem obdobju bo še naprej industrija. Slednja predvideva dokaj različno fizično rast proizvodnje in precejšnje število investicijskih naložb. Vse organizacije združenega dela v občini načrtujejo izvesti določene investicije v ra ličnem obsegu in vrednosti, pač glede na potrebe in zmožnost finančnih vlaganj. Posebno je razveseljiv podatek, da bo več investicij zgrajenih na podlgi združevanja sredstev s pseteznim angažiranjem lastnega dela sredstev; bančna sredstva so planirana na podlagi kriterijev, ki jih je sprejela Gospodarska banka. S tem so investicijski programi postali dosti bolj realni in lahko pričakujemo, da bo večina investicij tudi uresničenih. V nadaljevanju bo prikazanih le nekaj največjih investicij, ki bodo prinesle novo kvaliteto v gospodarjenju.

INLES TOZD Ribnica planira uresničiti vlaganja v primarni kompleks v Ribnici; tu je mišljena izgradnja žage, tovarne vrat in kurilnica z vso potrebno

opremo, v skupni predračunski vrednosti 191 milj. din. RIKO Ribnica bo zgradil tovarno v Loškem potoku, proizvodno halo v Ribnici, obrat v Velikih Laščah ter nabavil vso potrebno opremo, kar naj bi v skupni predračunski vrednosti veljalo 288 milj. din. Kmetijska zadruga Ribnica bo vlagala v razširitev kmetijske proizvodnje in posodobitev trgovske mreže v skupni vrednosti 108,5 milj. din. EUROTRANS Ribnica bo posodobil mehanično delavnico v Goriči vasi in obnovil vozni park v skupni predračunski vrednosti 71 milj. din. Predvidena skupna vrednost vseh planiranih investicij bo znašala 1,2 milijarde din.

Posebna skrb velja kmetijstvu!

Posebno pozornost bomo pri izvrševanju srednjeročnega plana posvetili razvoju kmetijstva in proizvodnji hrane. Z določenimi vlaganji naj bi dosegli 3 % letno rast proizvodnje mleka, 4 % rast proizvodnje govejega mesa in 5 % rast vzreje plemenske živine za trg. Vsled boljšega in lažjega obdelovanja kmetijskih zemljišč je načrtovana komasacija 135 ha najboljših njivskih površin v k. o. Prigorica. Ob upoštevanju dejstva, da je interes za vlaganja v ljubljanski regiji bistveno večji kot v preteklosti, lahko pričakujemo, da bomo v kmetijstvu planirane rezultate tudi dosegli.

Razvoj malega gospodarstva bo temeljil na podlagi sprejetega srednjeročnega programa te zvrsti, pri čemer bo dan poseben poudarek pospešenemu razvoju deficitarnih storitvenih obrti, kot so čevljarstvo, krojaštvo, servisna dejavnost itd. Vzpostaviti bo potrebno skupno načrtovanje in sodelovanje obrti z združenim delom v občini. Da se bo malo gospodarstvo lahko uspešno razvijalo, bo v prostorskem planu občine potrebno rezervirati določena stavbna zemljišča za razvoj obrti, vzporedno s tem pa rezervirati tudi določene prostorske kapacitete v stanovanjskih soseskah. Že v letu 1981 načrtujemo ustanovitev obrtne zadruge.

Trgovina, gostinstvo in turizem ne predvidevajo večjih vlaganj za svojo dejavnost, izboljšali pa bodo kakovost ponudbe svojih storitev.

V stanovanjskem gospodarstvu predvidevajo izgradnjo 115 družbeno-najemnih stanovanj s poprečno letno dinamiko 22 sta ovanj. Največ stanovanj bo zgrajenih v krajevni skupnosti Ribnica, po 6 stanovanj pa tudi v krajevni skupnosti Sodražica

in krajevni skupnosti Dolenja vas. Zelo pomembna za občino Ribnica je gradnja individualnih stanovanjskih hiš, ki jih do leta 1985 nameravamo zgraditi 250. Za uresničitev tega programa bo potrebno izdelati urbanistično dokumentacijo, zemljišča komunalno opremiti z vsemi infrastrukturnimi objekti.

Na področju PTT zvez in elektroenergetike predvidevamo nadaljna vlaganja v napeljava telefonskih priključkov in izboljšanje napetostnih razmer v električnem omrežju. Vodno gospodarstvo planira investirati v izgradnjo zadrževalnika v Prigorici v skupni vrednosti 180 milj. din, razen tega pa opraviti večja dela na vzdrževanju korit vodotokov in požiralnikov.

V cestnem gospodarstvu predvideva Samoupravna komunalna skupnost skupaj s krajevnimi skupnostmi nadaljevati z modernizacijo, rekonstrukcijo in adaptacijo cestnega omrežja magistralnih, regionalnih, kategoriziranih in nekategoriziranih cest ter mestnih ulic. Pri magistralnih cestah bo glavno breme nosila republiška skupnost za ceste.

Za enakomeren razvoj krajevnih skupnosti

Razvoju krajevnih skupnosti v občini bo potrebno nuditi vso pomoč, da se bodo te enakomerno razvijale in da bo v njih aktivno delalo čim večje število občanov. Doseči moramo to, da bomo v krajevnih skupnostih občane angažirali razen na komunalnem področju, kjer smo dosegli velike rezultate, tudi na socialnem, kulturnem, samozaščitnem in obrambnem področju. Na ta način bomo dosegli, da bo krajevna skupnost izvrševala svojo ustavno vlogo.

Samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti ne predvidevajo zaradi omejenih sredstev večjih investicijskih vlaganj v nove objekte. Ostale bodo pri svoji redni dejavnosti s tem, da bo v letu 1981 dograjen zdravstveni dom v Ribnici, ki bo prinesel novo kvaliteto v nujenju zdravstvenih storitev za občane iz celotne občine.

Novo pričete investicije v sferi družbenih dejavnosti bodo naslednje: izgradnja otroškega vrtca v Sodražici ter adaptacija vrtca v Ribnici oziroma dograditev objekta, kjer bo možno dodatno vpeljati dva oddelka. V Dolenji vasi bodo otroško varstvo uredili v sklopu izgradnje stanovanjskega objekta. Kulturna skupnost predvideva adaptirati kulturni dom v Loškem potoku in oder v dvorani

(Nadaljevanje na 4. str.)

Heroju v spomin

27. januarja j minilo 71 let od rojstva enega največjih mož Jugoslavije, tovariša Edvarda KARDELJA, ki je umrl v ljubljanskem kliničnem centru 10. februarja 1979. Dela revolucionarja bodo za vselej ostala ena najdragocenejših dediščin našega boja za socializem.

Edvard Kardelj je za časa svojega življenja preživel vse

nosti, ki jih imajo samo redki posamezniki: moč misleca z energijo revolucionarja, talent državnika s sposobnostjo vizionarja. Vse to mu je, ustvarilo ime, kot pravi književnik Miroslav Krleža, ki bo „ostalo v spominu našega sveta bolj dolgo kot kakršenkoli nadgrobnji spomenik“.

Edvard KARDELJ je več kot

Ko je bil tovariš Kardelj že hudo bolan, ga je večkrat obiskal predsednik Tito: bila sta najzvestejša borca za ideale delavskega razreda, neločljiva v miru in boju, moža, ki nista nikoli izpustila iz rok rdeče zastave revolucije.

več, sam je sodeloval v njihovih idejnih in teoretičnih razglabljanjih.

Že leta 1954 je dejal nekaj, kar velja še danes in to še posebej sedaj, ko smo se spoprijeli z vprašanjem odgovornosti, s stabilizacijo. Dejaj je, da se nismo samo teoretično, temveč tudi v praksi prepričali, da je dosleden socialistični razvoj mogoč samo, če še komunisti bore ne toliko kot nosilci državnega in upravnega aparata, temveč kot borci med množicami, kot učitelji teh množic in kot najaktivnejši ustvarjalci.

Edvard Kardelj je zaradi izrednih zaslug, ki jih je imel pri socialističnem, demokratičnem in samoupravnem razvoju Jugoslavije in Slovenije, zaradi izrednih zaslug pri izgradnji samoupravnosti občin kot temeljnih družbeno političnih skupnosti, postal častni občan vseh slovenskih občin. 29. decembra 1969 je takratno vodstvo občinske skupščine podpisalo listino, s katero je bilo tovarišu Kardelju podeljeno častno občanstvo vseh slovenskih občin 27. januarja 1970.

F. Ž.

Za delo krajevnih skupnosti: solidna materialna osnova

Smo pred zaključkom aktivnosti oblikovanja in sprejemanja planov temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti ter družbenopolitične skupnosti. V pripravi planskih dokumentov smo v občini Ribnica posvetili veliko pozornost tudi razreševanju materialnih vprašanj krajevnih skupnosti za naslednjih pet let. Prav gotovo nas je spodbudilo k temu dokaj neenotno urejanje materialnih vprašanj krajevnih skupnosti v preteklosti, še posebej pa problemi, ki so se pojavljali ob neorganiziranem predlaganju programov posameznih krajevnih skupnosti v sprejem združenemu delu.

Lahko ugotovimo, da je bil pristop k akciji planiranja v krajevnih skupnostih mnogo boljši kot pred petimi leti, čeprav seveda ne moremo trditi, da ne bi bil lahko še boljši. Največ pozornosti smo vsekakor namenili elementom planov krajevnih skupnosti, opravili vrsto usklajevalnih sestankov in se s tem dokopali do programov, ki so dokaj realni in prilagojeni materialnim možnostim našega združenega dela. Zaradi takega pristopa seveda tudi ni bilo posebnih težav pri sprejemanju samoupravnih sporazumov o združevanju sredstev za uresničevanje programov krajevnih skupnosti za naslednjih pet let.

Za zadovoljevanje potreb krajevnih skupnosti na komunalnem področju je združeno delo sprejelo samoupravni sporazum o združevanju sredstev za vzdrževanje in obnovo komunalnih objektov in naprav skupne rabe v občini Ribnica za obdobje 1981–1985. Po tem sporazumu so delavci v združenem delu sklenili, da bodo v naslednjih petih letih združevali sredstva iz dohodka s tem, da je osnova za obračun prispevka osebni dohodek vključno z vsemi obveznostmi, ki se plačujejo iz osebnega dohodka. Ta stopnja znaša 2,4%; z njo bodo do leta 1985 združili okrog 51.700.000 din. Sredstva, zbrana po stopnji 1%, bodo namenjena za program Samoupravne komunalne skupnosti, sredstva zbrana po stopnji 1,4%, pa za uresničeni-

(Nadaljevanje na 5. str.)

Bistvo delegatskega sistema ni širok formalni demokratizem, niso stotisoči izvoljenih delegatov niti njihovi pogostni sestanki, ampak neposredno izražanje volje in interesov delovnih ljudi.

EDVARD KARDELJ – 1977

tisto, kar lahko doleti revolucionarja, od zapora, ki ga je okusil še kot mladoletnik, do slave in zmage. Tovariš Kardelj je ostal enako čvrst in dosleden skozi vse faze revolucije, kateri ni samo pripadal, ampak jo je tudi usmerjal z mesta, ki je več kot štiri desetletja bilo neposredno ob Titu. Za njega so zgodovinarji in življenjepisci dejali, da združuje v sebi sposob-

trideset let, ob velikih državnih in partijskih dolžnostih, bil eden izmed glavnih arhitektov samoupravnega sistema. Ne samo to; ob Titu je bil oseba, ki je iz prvih vrst usmerjal politično energijo množic, svobodno v novi družbi. Prav zavoljo tega, ker je menil, da se morajo ideje potrjevati v praksi, se ni bal pogostnih sprememb v našem samoupravnem sistemu; še

potrebno vso skrb posvetiti usmerjenemu izobraževanju, od katerega pričakujemo velike rezultate.

Pomembna naloga, ki jo bomo morali izvršiti, je vzpostavitev ustreznega sistema informiranja in s tem tudi sodelovanja čim širšega kroga občanov pri razreševanju vseh problemov v občini. Posebno pozornost bomo posvečali razvoju avtomatske obdelave podatkov v organizacijah združenega dela, družbenih dejavnostih in organih državne uprave. Nosilec razvoja avtomatske obdelave podatkov bo novo ustanovljeni medobčinski računalniški center Kočevje–Ribnica, od katerega veliko pričakujemo in mu dajemo na ravni občine vso podporo.

Po pregledu nekaterih nalog in ciljev, ki so sestavni del osnutka družbenega plana občine Ribnica za razdobje 1981–1985 je razvidno, da nas čaka veliko dela in prizadevanj, če bomo hoteli, da bomo plan tudi dosegli. Izkoristiti moramo vse dane možnosti, saj bomo le s tem zagotovili ustrezno družbeno-ekonomsko in socialno varnost občanov, izboljšali njihove delovne in življenjske pogoje in s tem krepili razvoj naše socialistične samoupravne družbe.

VIKTOR POGORELC

(Nadaljevanje s 3. str.)

TVD Partizan Ribnica. Kulturna skupnost bo skupaj z združenim delom uresničila program praznovanja 900-letnice Ribnice, ki ga bomo praznovali v letu 1982. Na področju izobraževanja bo poleg že utečene dejavnosti

Smo bili lani dovolj disciplinirani?

Družbeni dogovor za 1980 je določal, naj bi sredstva za osebne dohodke rasla 25% počasneje od rasti dohodka. Zdaj lahko ugotovljamo, da smo osebne dohodke lani povišali za 21,1%, to je manj, kot pa bi jih lahko, saj je rast sredstev za osebne dohodke zaostajala za 32% za rasti dohodka. Uspeh pa je kljub vsemu le navidezen, kajti rast dohodka je v večini primerov le posledica povišanja cen izdelkom in storitvam. Najmanj so osebne dohodke glede na rast dohodka dvignili pri vodnem gospodarstvu, gozdarstvu in gradbeništvu, več v finančnih in drugih dejavnostih, prometu in zvezah, in v stanovanjsko-komunalni dejavnosti. Preveč, se pravi več od rasti dohodka pa v elektrogospodarstvu, prometovništvu, pridobivanju rud, barvastih kovin, v proizvodnji pijač, v proizvodnji in predelavi tobaka.

O čem bomo odločali – to je zdaj naša skupna odgovornost!

Osnova za delovanje katerekoli samoupravne organizacije ali skupnosti je prav gotovo delovni program, ki ga sprejemamo praviloma za obdobje enega leta, lahko pa tudi za krajše ali daljše obdobje.

Tudi občinska skupščina oziroma njeni zbori sprejemajo za izvajanje nalog s svojega delovnega področja delovni program, ki izhaja iz ustave SRS, zakonov, statuta občine, družbenih planov, drugih splošnih aktov in iz že določene politike skupščine ter politike in dokumentov družbenopolitičnih organizacij.

Pri sestavljanju delovnih programov se upoštevajo predlogi delegacij temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti,

konferenc delegacij, delovnih teles skupščine, predsedstva občinske skupščine, izvršnega sveta in občinskih upravnih organov, občinskih družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih interesnih skupnosti in samoupravnih organizacij in skupnosti občine. Iz navedenega je razvidno, da je zelo širok krog tistih, ki naj bi predlagali v razreševanju problematiko posameznim zborom oziroma občinski skupščini.

Vsa dosedanja praksa delovanja delegatskega sistema oziroma skupščinskega odločanja je pokazala, da je bilo izredno malo pobud oziroma predlogov iz skoraj vseh samoupravnih sredin za sestavo delovnega programa občinske skupščine. Skoraj izključni sestavljelec delovnega

programa in seveda tudi dnevnih redov občinske skupščine je bil izvršni svet, delovno predsedstvo občinske skupščine, čeprav smo ob vsakokratnem sestavljanju programov poskušali predvsem iz združenega dela in krajevnih skupnosti pridobiti predloge za obravnavanje problematike, ki je aktualna in pomembna za nadaljnji razvoj. Tudi že sprejeti program je bil vedno odprtega značaja kar pomeni, da ga je bilo možno med letom dopoljevati, na kar smo pogosto opozarjali tudi na sejah skupščine.

Vse to pa vendarle ni dalo pravih rezultatov; posamezna problematika se je odpirala le v obliki delegatskih vprašanj, od katerih pa večina niti ni bila naslovljena na pravi naslov. Pogosto je bilo zanemarjeno dejstvo, da v našem delegatskem sistemu obstajajo tudi samoupravne interesne skup-

nosti, katerih pristojnost je v tem, da na osnovi svobodne menjave dela razrešujejo vrsto vprašanj in nalog, ki nastajajo v združenem delu oziroma krajevni skupnosti.

Smo pred novim obdobjem delovanja skupščine in vseh njenih organov, ki pa mora potekati po določenem programu. Program mora biti odraz interesov, stališč in predlogov delegatske baze, tiste sredine, kjer je težišče delegatskega odločanja. Bolj se moramo približati ustavni zamisli občine, po kateri naj bi občinska skupščina postala mesto usklajevanja interesov, stališč in predlogov, ki se ob sodelovanju družbenopolitičnih organizacij izoblikujejo v delegatski bazi.

Naj to ne izzveni zgolj kot članek ali delegatska informacija, pač pa naj bo poziv vsem samoupravnim sredinam, da predlagajo občinski skupščini v razreševanje vso tisto problematiko, ki je aktualna, pereča, odprta in zavira naš še hitrejši razvoj.

STANE KROMAR

(Nadaljevanje s 4. str.)

tev programov krvjevnih skupnosti, ki so že usklajeni v okviru Samoupravne komunalne skupnosti. Tako zbrana sredstva bodo prav gotovo oplemeniteni še s krediti, s sredstvi rednega samoprispevka in s sredstvi dodatnega samoprispevka, kar bo prav gotovo predstavljalo solidno materialno osnovo za rešitev marsikaterega prečega problema v posamezni krajevni skupnosti.

Drugi vir sredstev za delovanje krajevnih skupnosti v naslednjem srednjeročnem obdobju predstavlja samoupravni sporazum o združevanju in uporabi sredstev za zadovoljevanje osebnih in skupnih potreb delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih za obdobje 1981–1985. Udeleženci sporazuma so obljubili, da bodo na leto prispevali sredstva v višini 0,46 % osnove bruto OD na zaposlenega delavca. Ta sredstva bodo namenjena predvsem za razvoj delegatskih odnosov v krajevnih skupnostih, za pokrivanje funkcionalnih izdatkov krajevnih skupnosti, za vzdrževanje komunalnih objektov in napravnega pomena, za izgradnjo in vzdrževanje skupnih objektov oziroma prostorov za delovanje samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij, družbenih organizacij in društev v krajevnih skupnostih in tudi za namensko združevanje sredstev za potrebe pri financiranju skupnih nalog s so sedanjimi krvjevnimi skupnostmi.

Predvideni viri sredstev predstavljajo prav gotovo solidno materialno osnovo za nadaljnje delo vseh krajevnih skupnosti v občini, a ne samo za razreševanje najbolj perečih komunalnih problemov, pač pa tudi za delovanje na vseh ostalih področjih, za katera delovni ljudje in občani izkazujejo svoje skupne interese in potrebe.

S. KROMAR

Takšen je bil pogled na slavnostno tribuno ob praznovanju 22. decembra, dneva JLA. Slavnostni govor je imel takratni komandant polkovnik Ivan LAPAJNE, ki je v tem letu odšel na novo dolžnost.

Izgradnja obrata v Malem logu

Družbenopolitične organizacije iz Loškega potoka so pisмено zaprosile organizacijo RIKO Ribnica, da jih podrobneje seznanijo, kako daleč so priprave za gradnjo obrata v Malem logu ter kako je še z nekaterimi drugimi stvarmi, ki se nanašajo na gradnjo, bi pa lahko zaradi zaostrenih pogojev gospodarjenja pripeljale celotno akcijo pod vprašaj.

Osnovna organizacija ZK krajevne skupnosti Loški potok je na zadnji seji obravnavala odgovor organizacije RIKO ter sprejela sklep, da se v celoti objavi v REŠETU ter na ta način seznanijo širša javnost o poteku

del. Takšna odločitev organizacije ZK je še toliko pravilnejša, saj če bi bil z vsebino pisanja seznanjen le majhen krog ljudi, v prvi vrsti funkcionarjev, informacija ne bi dosegla svojega namena. Razen tega bi se tudi v prihodnje pojavljali posamezniki, ki bi vztrajali na trditvah, da iz vsega skupaj ne bo nič. Spodaj navedena informacija kaže na resnost pristopa, pa čeprav smo se v preteklosti srečevali z vrsto problemov in težav. Nihče ne trdi, da problemov ne bo več, vendar investicija je začeta, vložena sredstva pa niso majhna. Tega se bodo morali zavedati vsi odgovorni v

Loškem potoku tako, da bodo nudili vso možno materialno in politično podporo. Najbolj pomembno pa je, da akcije, tako članov ZK kot tistih ki to niso, delujejo pa v družbenopolitičnih organizacijah, ne bodo usmerjene v nekaj, kar bi celotni akciji bolj škodilo kot koristilo.

Pregled že izvršenih priprav za investicijo v Malem logu:

1. izgotovljena je lokacijska in projektna dokumentacija, kjer je prišlo do občutne zakasnitve, saj je bil predviden rok marec 1980, dejansko pa so bila dela opravljena novembra 1980. Do zakasnitve je

(Nadaljevanje na 6. str.)

Ob slovenskem kulturnem prazniku

Dve leti življenja in učenja največjega slovenskega pensika sta tesno povezani z Ribnico.

(Nadaljevanje s 5. str.)

prišlo zaradi tega, ker je organizacija dala prednost investiciji TOZD Ricomag, za katero je sredstva dala DO Commerce Ljubljana, pa tudi zaradi spremenjenih predpisov o ogrevanju prostorov na trda goriva. Izdelana je je bila namreč že projektna dokumentacija za ogrevanje na tekoča goriva, ki pa jo je bilo treba spremeniti in dopolniti.

2. Izvršena so naslednja pripravljala dela:

- zemljska dela za ureditev platoja za lokacijo obrata,
- prestavljen visok onapetostni zračni vod po dolžini 1 km,
- postavljen jarbolski transformator moči 325 kVA (montaža še ni izvršena),
- postavljena in asfaltirana cesta ob lokaciji obrata v dolžini 300 m.

3. Investicijski program je v glavnem izgotovljen, vendar je zaradi previsokega prvotnega predračuna (83.000.000 din) potrebno program revidirati in zmanjšati obseg del. Tako naj bi v prvi fazi namesto obrata za pripravo toplih obrokov bil le prostor za njihovo delitev. Kotlovnica naj bi bila namesto s tremi kotli opremljena le z enim, zunanja ureditev pa naj bi obsegala samo makadamsko izvedbo brez asfalta itd. Investicijski program bo končan do 15. II. 1981. V tehnološkem projektu je predvideno, da bo v prvi fazi po izgradnji objekta zaposlenih 46 delavcev, ki bi naj na leto ustvarili 119.000.000 din realizacije, od tega 84.600.000 za izvoz.

4. V letu 1980 smo pridobili lokacijsko dovoljenje, sedaj pa so v teku priprave za pridobitev gradbenega dovoljenja za izgradnjo obrata.

5. Finančna struktura je sledeča: skupna investicija

	75.000.000 din
- kredit LB 30 %	22.500.000 din
- kredit Zavarovalnice Triglav	
	12.000.000 din
- lastna udeležba	20.500.000 din
- komercialni krediti	5.000.000 din

združena sredstva:

- DO Intereksport Ljubljana	4.000.000 din
- DO Tehnoimpex	4.000.000 din
- DO Avtoconmerce	3.000.000 din
- gospodarske rezerve SO Ribnica	4.000.000 din

V vsa pripravljala dela je do sedaj vloženi že 8.000.000 din. V organizaciji RIKO menijo, da bodo vsa pripravljala dela zaključena do konca marca tega leta, ko bi naj tudi pričeli z izgradnjo, za katero menijo, da bo trajala okoli 8 mesecev.

Informacijo o poteku investicijskih priprav je pripravil vodja razvoja v RIKO dipl. ing. Matija MARINŠEK.

F. ŽELEZNIK

Še ne 10-letni fantič se je Prešeren s stricem Jožefom pripeljal v znano ribniško šolo, ki je tedaj štela dva razreda. Vse kaže, da se je mladi Gorenjec v neznanem kraju hitro vživel. Tu se je srečal z ribniškimi vrstniki, pa tudi s sošolci iz širše okolice, celo s Krasa, iz Istre in Dalmacije. Ribniška šola je namreč tedaj slovela daleč naokoli.

kov je bilo namreč na prvem mestu zapisano: Prešeren Franc iz Vrbe. Za darilo je odlikovanec Prešeren dobil francoski slovar; pri nas so takrat vladali Francozi.

Pisatelj Levstik je pozneje zbiral gradivo za Prešernov življenjepis. Od ribniškega grofa, sicer zavednega Slovenca Dragotina Rudeža, je dobil kar

Ob slovenskem kulturnem prazniku se radi spominjamo, da je ta največji slovenski pesnik živel in študiral v Ribnici, kjer si je v takratni osnovni šoli gasil „uka žejo“.

Minili sta dve leti. Prešeren je končal ribniško normalko. Najbrž se je v zavesti mladega šolarja, ki ga je še naprej vlekla „uka žeja“, že tedaj porodila misel, da je ustvarjen za nakej več, za nekaj posebnega. V Zlato knjigo ribniških odličnja-

precej podatkov o Prešernovem bivanju v Ribnici, tako da zadovoljen vzkligne: „Dobil sem več, kot sem pričakoval!“ V svojem prispevku za Prešernovo življenje pa Levstik meni, da je Ribnica za Prešernovo pesniško ustvarjanje zelo važna,

Ko smo v Ribnici pred letom dni odprli novo Mercatorjevo veleblagovnico, nismo pridobili samo novih prostorov za sodobnejše nakupovanje, ampak so se spraznili tudi nekateri manjši trgovski lokali, v katerih smo prej kupovali in se jezili, ker ni bila velika izbira. Prav ti manjši prostori pa so postali primerni za posamezne specializirane prodajalne. Tako smo v bivši „Opremi“ dobili novo Mercatorjevo pridobitev, v kateri bodo lahko občani, pa tudi ostali, kupovali najrazličnejše vrste talnih oblog, kasneje tudi tapete.

kajti to je kraj „obile, čisto slovenske šaljivosti.“ In res, iz resnobe Prešernovih pesmi marsikdaj blisknejo iskre humorja in satire.

In danes? Po 190 letih Ribnica še vedno goji živ spomin na Prešerna. Ne samo, da centralna osnovna šola nosi njegovo ime; po nekdanjem zgledu imamo tudi Zlato knjigo, kamor so ob koncu vsakega šolskega leta zapisani tisti učenci, ki so bili vseh osem let odličnjaki ali pa kako drugače posebej izkažejo svoje umske sposobnosti. Vsako leto za slovenski kulturni praznik, 8. februar, ti učenci, zdaj že kot mladinci, ponesejo k spominski plošči na Stekličkovi hiši lovorov venec in se skupaj z ostalimi šolarji in učitelji poklonijo spominu našega največjega pesnika.

Dokler ljubimo Prešerna, ljubimo tudi svojo domovino, svoj jezik in kulturo.

„Naj se učenost in ime, čast tvoja, rojak, ne pozabi, dokler tebi drago v Kraj'ni slovenstvo živi!“ (Prešeren Čopu)

JANEZ DEBELJAK

Kje dobiti delavce?

V Sloveniji je približno 11.000 brezposelnih, od teh pa je le tretjina laže zaposljivih, zato bo slovensko gospodarstvo tudi v bodoče težko zapolnilo vrzeli na delovnih mestih iz lastnih rezerv. V letih od 1976 do 1978 je prišlo iz drugih republik 11 do 15.000 delavcev na leto, od tega je bilo 27 do 35 odstotkov strokovno usposobljenih delavcev. Tako je bilo domače delovne sile le za približno tretjino vseh potreb.

Ženske bolj trdožive

Poprečna starost slovenskega moškega je bila leta 1978 33 let, ženske pa 36 let. Po oceni je moški leta 1978 doživel 67 let starosti, ženska pa poprečno 75 let. Poprečna življenjska doba se je od leta 1948 do 1978 po oceni dvignila pri moškem za 8 let, pri ženski pa kar za deset let.

Manjši ekrani spodrivajo večje

V Sloveniji število kinematografov stalno pada. Leta 1959 smo jih imeli 246, leta 1969 še 249 in leta 1979 le 168. Morda nam bo to razumljivo, ko pogledamo statistične podatke za število televizijskih sprejemnikov na tisoč prebivalcev. Za leto 1959 ni podatkov, leta 1969 smo jih imeli 117, leta 1979 pa že 263 sprejemnikov na tisoč prebivalcev.

Na Slemenih pojejo in se veselijo...

Slemena – to so prikupni kraji, razgibani s prijaznimi holmi, položnimi hribi in gozdnatimi potočnimi grapami, ki se raztezajo od Ortneka do Blok. Pokrajina je preprosta in izvirna; ljudje žilavi, po srcu pa dobričine in poštenjaki. Nedvomno jim je nelahko kmečko življenje klesalo njihov klenci in hkrati mehak značaj.

Svoj notranji nemir izpovedujejo s pesmijo in z dramsko dejavnostjo. Njihov začetek sega tja v leto 1909, ko so pod kozolcem uprizorili prvo igro. Kmalu za tem so zgradili prosvetno dvorano. V svoj gledališki repertoar so postopoma vključevali vedno bolj zahtevna dela. Še v času stare Avstro-ogrške so sovaščani razveseljevali z Gracio Moreno in Devico Orleansko. Po zatišju med prvo svetovno vojno so do dobrega ogreli gledalce od Dobrepolja pa tja do Kočevja z igro Pasion. Večkratne ponovitve posameznih naštudiranih dramskih del in gostovanja so bila povsem običajna in vsakdanja doživetja. Igralec Alojz Oblak iz Grabna je takratne izkušnje iz slemenskega odra prenesel celo v Ameriko.

V času med obema vojnama je delovanje kulturnega društva sicer nihalo, včasih pa so naštudirali kar šest iger na leto. Največ uspeha so imeli s Faustom, s Praznikom cvetočih češenj in z japonsko igro Klambundra. Med drugo svetovno vojno je delovanje društva zamrlo. Decembra 1943 je bila dvorana na

Sv. Gregorju požgana. Slemenci pa ne bi bili Slemenci, če je ne bi leta 1954, na pobudo takratnega predsednika krajevnega ljudskega odbora tovariša Stanka Lovšina, temeljito obnovili. Rezultat je bil na dlan: igre so se spet rojevale kot na tekočem traku. Do 1965 so naštudirali in uprizorili nad 20 iger od Namišljenega bolnika, Razvalin življenja, Prisege opolnoči, Vdove Rošlinke, Revčka Andrejčka pa tja do Rokovnjačev. Po letu 1965 pa so se Slemenci nekoliko umirili, saj od takrat naprej uprizarjajo samo po eno igro na leto. Samo eno zato, ker je za Slemence to malenkost, za ostale pa vedno bolj spoštovanja vredna neverjetnost.

Da je dvorana na Sv. Gregorju vedno nabito polna, so zaslužni vsi domači igralci, še posebej pa Josip Pirnat, Viktor Adamič, Vinko Guna ter Ciril in Marko Jaklič. Zadnjih 18 let pa je kot igralec in režiser gonilna sila vseh igralcev Metod Jaklič.

Če damo v ribniški dolini poseben poudarek zborovskemu ljudskemu petju, velja to, vsaj v enaki meri, tudi za Slemena. Kot človek ob rojstvu z jokom najprej zapoje, tako tudi Slemenci že v ranem jutru s pesmijo pozdravljajo prihajajoči dan. Pesem ga spremlja ves dan, zvečer

To je prizor iz ene od mnogih iger, ki so jih naštudirali in tudi uprizorili marljivi entuziasti s Slemen. Veseloigre in prepevanje imajo v krvi; potrebujejo le še primeren prostor ter oder, da ves njihov trud ne bi bil zaman. To so si ti ljudje vsekakor zaslužili!

pa prekipi in se ob kozarčku ali na odru zlije v sozvočje, v katerem odseva njihovo trdo kmečko življenje.

Že pred prvo svetovno vojno je bogatil slemenska srca Praproški kvintet, ki ga je vodil študent iz Praproča Alojz Rigler. Med obema vojnama sta delovala kar dva zbora: fantovski in moški. Takoj po drugi svetovni vojni so se pevci ponovno zbrali. Leta 1951 je zbor častno nastopil pred množico 4.000 ljudi v Velikih Laščah na proslavi 400-letnice izdaje prve slovenske knjige.

Prvi razcvet zborovskega petja pa se je začel, ko so Slemenci leta 1954

obnovili svojo dvorano. Pod vodstvom pred kratkim umrlega Antona Petjeta je zbor dosegel svoj vrhunec v letih 1961–1964, ko je sodeloval na vseh pomembnejših kulturnih prireditvah v ribniški občini. Pred tremi leti so se zboru pridružile tudi pevke in vse več mlajših pevcev. Od takrat naprej nastopajo v dveh zasedbah. Vodstvo zbora je prevzel mladi, nadobudni zborovodja Lojze Oswald iz Ribnice. Pod njegovim vodstvom je zbor v obeh zasedbah v zelo kratkem času dosegel občuten kvaliteten napredek.

Tako Slemenci spet pojejo, se veselijo in bogatijo svoje življenje. Pesem jih odmika iz objema potrošniških spekulacij in jim odkriva svet čista lepota.

„Most večine z manjšino“ jih je v Šentjakobskem gledališču v Ljubljani združil s koroškimi Slovenci onkraj meje. Letos se bodo udeležili podobne prireditve v Celovcu. Vse to je rezultat velike zagnanosti in še večje ljubezni do izvirne človeške izpovedi. Najvišje občinsko priznanje v letu 1979, Urbanova nagrada, je bila tako dodeljena pravim ljudem.

Ne bojmo se, Slemenci bodo še prepevali in igrali veseloigre. To jim je v krvi, s tem so „zastrupljeni“. Le nekaj jih lahko ustavi: dotrajana dvorana in propadajoči oder. Bomo to dovolili? Slemenci, prekaljeni z ribniško in vrhunsko butjo, z bloškim dežjem, mrazom in točo, si prav gotovo tega ne zaslužijo!

Po podatkih Janeza in Marka Oblaka – zapisal

IVE STANIČ

Klub koroških Slovencev v Ljubljani je v sodelovanju s sindikatом temeljnega sodišča v Ljubljani pripravil koncert z naslovom „Most večine z manjšino“. Na koncertu je uspešno nastopil tudi moški in mešani pevski zbor PD „SLEMENA“ iz Sv. Gregorja. – Na sliki vidimo pevski zbor tega društva, ko je leta 1979 prejel najvišje občinsko priznanje na področju kulturne dejavnosti, Urbanovo nagrado.

U nove pobeđe, da budemo još bolji...

Svi uspjesi jedinice, kojom je komandovao Ivan Lapajne, rezultat su sveukupnog zalaganja vojnika i starešina, zdravih međuljudskih odnosa, visokog stepena drugarstva i poverenja i jedinstvena težnja svih članova ovog vojnog kolektiva zajedničkom cilju: vrhunskoj borbenoj osposobljenosti.

Povodom 22. decembra – dana JNA, jedinica je dobila veliko priznanje u takmičenju „Biramod najbolju jedinicu“. Naime, dodeljena joj je prelazna zastavica „Najbolja jedinica“ i Srednja plaketa JNA. Za osvoje-no 1. mesto u svom rangu su podjednako zaslužni svi pripadnici ovog vrednog kolektiva, kako vojnici tako i starešine kao i građanska lica na službi u JNA.

„Ponosni smo na dva vredna priznanja“ – reči su starešine Jovana Andonovskog, „ona nas obavezuju, a istovremeno i stimulišu. Imamo sve objektivne uslove da budemo još bolji, a i dobivena priznanja će nam

svakako biti veliki podstrek za budući rad. Krećemo na nove zadatke, u nove pobeđe. Stigli su nam i mladi vojnici. I oni su nam čestitali na zavidnim uspesima u prošloj godini, a u njihovim rečima su i obećanja i želje, da nastavimo kao i do sada, savesno i odgovorno“.

U jedinici se razvio i stalno se još više razvija jedan takmičarski duh, i to ne samo kroz obuku nego i na drugim poljima delatnosti, pre svega na kulturno-zabavnom. Naši vojnici aktivno saraduju sa DPO i DPZ na teritoriji opština Ribnice i Kočevja, a naročito je uspešna saradnja sa omladinskim organizacijama. U svom radu uvek smo svesni Titovih reči, da narod i Armija moraju biti jedno. To se kod nas itekako vidi i oseća i kroz brojne radne akcije, u kojima smo zajednički učestvovali. Vredne ruke naših vojnika su često pomagale stanovništvu udaljenih krajeva u koptanju vodovoda, gradnji cesta i sl. Radilo se srčano i pošteno, sa pesmom i šalom.

U knjizi utisaka, kod druga Cetinskog u selu Banja–loka, jedan vojnik je upisao: „Moje ruke su pune žuljeva, ali neka ih, lijepi su to žuljevi, na lijep način dobijeni, na poslu koji će gostoljubivom stanovništvu ovog kraja mnogo značiti. Utisci su zaista lijepi, posebno kad vidim sretna im lica, kad vidim značaj posla koji smo uradili, kako onda da i pomislím na svoje žuljeve.“

Vojak Gojko ANIĆ je prišiel na odsluženje vojaškoga roka v Ribnico iz Mostarja, kjer je zaposlen kot pravnik. V prostem času se ukvarja s poezijo in je tudi član društva pesnikov „Narenta“ (ilirski naziv za Neretvo), v okviru katere pričakuje tudi izdajo zbirke svojih pesmi. Tudi on je dobitnik značke „primeren vojak“.

Novi komandant v ribniškem garnizonu JLA je Miroslav LILIĆ. Rodil se je 5. januarja 1935 v Negotinu v Srbiji. Izhaja iz delavske družine, član ZKJ pa je od leta 1955. Zaključil je najvišje vojaške šole, na dolžnost v Ribnico pa je prišel iz Zadra. Kot mlad oficir je že delal v SR Sloveniji v garnizonih na Velikih Blokah, Ljubljani in Kranju. Tov. Lilić je poročen, žena pa je „naše gore list“, saj izhaja iz Rašice pri Velikih Laščah.

Utjeha

*Htio bih noćas, draga tiho
i bez grijeha
biti tvoja utjeha...
i pjesmu bih lijepu
pjevao
za tvoju utjehu.*

*Htio bih noćas, draga da sam rijeka
i da tečem do tvog srca
kao utjeha...*

*i valom svojim lepršavim
da te ljubim
iz početka
kao utjeha.*

Korak do ponora

*Zapleten u neverstvo
možda ću nastradati
n i štit nisam
braniću se rečima
koliko uzaludnih
u mojoj patnji
drugojačije nije moglo biti
kakav događaj*

Vojvodjanska ravnica

*Dok ravnicom mećava briše
sve je zavejano u belo
ni moje uspomene nema više
u srcu me nešto zabolelo.
Snage nemam više radovati
snegu
sve je prošlo i ničeg više nema
zaboravih bezbrižne igre na
bregu
šta l'mi život za novo sutra
sprema.*

ALEKSIĆ VELEMIR—ALEXA

U pogledu kilometri

*Kilometri dugi nas dele
srca kucaju isto
usne što su se poželele
sudbino, što zajedno nismo
ja ovde a ti tamo daleko
po noći zvezde brojim
ali znaj da te čeka neko
za prošlost na straži stojim
pišem ti najlepše pesme
mislim samo o tebi
kada sam te ono pokraj česme
nežno privukao sebi*

Neizrecivo nebo

*Dan je dug, beskrajno
proredjeni vazduh miriše
na nedogorelu paljevinu
divljač što razbesnela
osvaja prostranstvo
jasnoće nigde nema
pokušavam razmišljati
plamen liže kraj neba*

Aktivnost na području kulturne dejavnosti je v ribniškem garnizonu najbolj vidna, seveda poleg športnih srečanj, in med temi je tudi vojak Ve limir ALEKSIĆ – Aleks, ki je član „Kluba pesnikov“ v Novem Sadu. Aleks je rojen v BiH.

Odlazak

*Noćas dok se hladi planeta
i pristiže prazna suza nova,
više nisam tvoj poeta;
ne dam ti svojih stihova!*

*Pjesnik tvoj neću biti.
U bespuću razlike i zime –
sve ću svoje pjesme zatvoriti
u odaje mračne, nedozive.*

*Osjećaš li, draga, da se rima
gasi,
osjećaš li da olovke lete,
jel' ti žao, jel' te plaši
ta praznina u duši poete,
VOJNIK GOJKO ANIĆ*

Epitaf Titu

*VELIČA TVOJE OKO
I HRANI
NABREKLA SRCA ŽIVOTOM
MIRA
PROZORE SVIJETU OTVO-
RIO SI
TITO D RAGI*

*PRIMJERI TVOJI TOPLINOM
PLAVE
HVALA TI ISTINO SVETA
SLIJEDIMO TI KORAKE
G ORDE I PRAVE
SILNE KAO OTKUČAJ. VIJE-
KA*

VOJNIK GOJKO ANIĆ

Postidih se pred majkom

Ustala majka u četiri rano
pomela dvore
nahrnila stoku
razgorila vatru na ognjištu
skuvala mlijeko
ispekla toplu bijelu pogaču
i umiljato pozvala mene na doručak
budim se
deset je sati
a majka već na njivi radi
sjedam za stol
a oči stale na kruhu – još se puši
zagrizoh ali
odjeknu u mojoj duši
žuljevita ruka
i toplo srce majke
postidih se gledajući u kruh i mati
postidih se sebe i ne mogoh doručkovati

Vojnik Gojko Anić

Noć nad dolenskim krajem

Polijegale ptice po borovima,
medju brijegovima jelen riče.
Mjesec se oblaku otima.
Snijeg se topi. Potok miče.

Hiljade sam upamtio snova,
za ovu noć vječan spomen dajem.
Udišem život Slovenije kao da je Hercegovina moja;
sve što imam za ljepotu dajem.

Pogledom pratim pejzaže zime...
Prostrlo se Dolenjsko fotografijom za vječnost,
osmeh se otima, duša nadima –
izmedju mene i prirode čeličan je most.

Pjesme uzdaha jezde po jelama
što su kao kristali nanizani po bijelim poljima.
Zagrlio sam i Ribnicu i Kočevje objema rukama,
pričaću Hercegovini o njima.

Pjesnik nisam, ali evo postajem
gledajući noć nad Dolenjskim krajem!

Vojnik Gojko Anić

TITO

Kad hoćeš reći najveći državnik,
najveći vojskovođa, najčasniji komunist;
kad hoćeš reći otac nesvrstani
i još atributa trista...
treba reći TITO!

TITO!

...i rekao si toliko mnogo;
više nego se može riječju reći.
Rekao si sunce –
najveće sunce prošlosti
sadašnjosti i budućnosti posebno.
Rekao si put –
put prav, širok i ljep.
Rekao si pravda –
jednakost i čitav svijet.
Treba reći Tito...
ako želiš mir, sreću i život potpun,
ako želiš da te svako shvati, čuje,
ako ne znaš kako, kud,
ako se štitiš od mraka i oluje.
Treba reći Tito...
da vidiš Jugoslaviju
ponosnu i čistu, vjekovječnu i žitnu,
da joj vidiš narod
u bratstvu i sreći, u poletu gordom,
da joj osjeteš ljubav
u oku, u duši i srcu toplom.
Treba reći Tito...
uvijek kad te strah i kad se bojiš zla;
i nadživet češ ga, nadjačati, surno dalje kročiti.
Treba reći Tito...
da shvatiš suštinu življenja i snagu rada,
da imaš osmeh vječan,
da ne klonе tvoja nada.
Treba reći Tito...
da istinski shvatiš: šta je čovjek,
šta može i šta treba.
Treba reći Tito...
i to složno čitav svijet,
da se čuje –
da se čuje do neba –
do neba

T I T O!!!

Vojnik Gojko Anić

Po desetih letih se bomo spet popisali

KAJ MORAMO VEDETI O POPISU PREBIVALSTVA, KI BO OD 1. DO 10. APRILA 1981

Skoraj v vseh državah sveta imajo, kot to tudi priporoča OZN, ljudsko štetje vsakih deset let in sicer tista leta, ki se končujejo na ničlo ali enico. V

Jugoslaviji imamo ljudsko štetje v tistih letih, ki se končujejo na enico. 1981 je tako leto in priprave za popis so v polnem teku.

Letošnji popis bo potekal na enak način kot tisti pred desetimi leti, le s to razliko, da bo podatkov, ki jih bodo popisovalci zbirali pri prebivalstvu, nekoliko več. Vprašanja so bolj razčlenjena pri podatkih o stanovanjskih razmerah popisanih oseb, več

novosti pa je predvsem na področju kmetijske statistike, kjer so vprašanja bolj podrobna glede vrst in števila kmetijske mehanizacije in vrste ter števila domačih živali, ki jih imajo kmetje v svoji posesti.

S tako razčlenitvijo vprašalnih pol ne bo letošnji popis prinesel samo potrebne statistične podatke za domača in mednarodna poročila o stanju in razvoju prebivalstva, ampak bo postal pomembna osnova za

uresničevanje stanovanjske in kmetijske politike v naslednjih letih. S tem je dan popisu tudi širši družbeni pomen.

Kaj se v času popisa zahteva od prebivalstva? Da bo v dneh popisa se pravi od 1. do 10. aprila, dosegljivo z popisovalca. Daljšo odsotnost v tem času je treba zato prijaviti krajevne uradu. Popisana oseba mora dati popisovalcu pravilne in vse podatke, ki jih popisovalec zahteva. Pri sebi mora imeti tudi listine, iz katerih se da podatke preveriti, se pravi osebno izkaznico, posestni list in podobno. Popisovalec ima pravico na kraju samem podatke tudi preveriti. Dajanje lažnih podatkov in oviranje popisovalca pri pregledovanju podatkov je kaznivo.

In kako pripravljajo izvedbo popisovanja? Po občinah bodo vodile popis občinske popisne komisije, ki bodo postavile volilne inštruktorje in določile popisovalce. Na enega inštruktorja bo prišlo 10 do 20 popisovalcev, vsak popisovalec pa bo dobil svoj popisni okoliš, ki bo obsegal 60 do 80 gospodinjstev.

Delo popisovalcev je plačano, opravljajo pa ga lahko vsi državljani SFRJ, ki jih za to določi ali potrdi popisna komisija. Delo pri popisu je za določenega popisovalca obvezno. Nalog, ki mu jih je naložila popisna komisija, ne sme odkloniti, razen če nima za to zelo močnih razlogov. Če to zahtevajo naloge popisa, lahko popisovalec tudi izostane z dela.

Delovne organizacije morajo dati popisovalcem vso podporo in jih pri delu ne smejo ovirati, saj pravi 11. člen republiškega zakona o popisu prebivalstva, da morajo dati delovne organizacije in skupnosti občinskim komisijam na razpolago tiste svoje delavce, ki jih imenujejo za popisovalce.

Popisovalci se lahko javijo tudi sami svojim krajevnim uradom, nekaj dni pred začetkom popisa pa bodo za to delo na tečajih tudi primerno usposobljeni. Kot smo že omenili, je delo plačano, po predvidevanjih pa naj bi en popisovalec v osmih urah lahko popisal 8 do 10 gospodinjstev. Seveda bo veliko popisovalcev opravljalo delo v popoldanskem času, ko bodo ljudje tudi bolj dosegljivi.

Povejmo še, da so vsi podatki popisa prebivalstva uradna tajnost.

N. S.

Delo sindikata spet na rešetih

V decembru lani je občinski svet Zveze sindikatov Ribnica sprejel sklep o sklicu članskih sestankov osnovnih organizacij in letnih sej konferenc osnovnih organizacij zveze sindikatov v delovnih organizacijah. Članski sestanki so se že pričeli in bodo morali biti zaključeni do konca februarja 1981, letne seje konferenc osnovnih organizacij ZS pa bodo morale biti med 1. in 31. marcem t. l.

Letni članski sestanki so pomemben dogodek za osnovno organizacijo zveze sindikatov in njeno članstvo. Na takšnem letnem sestanku naj se opravi pregled celotnega političnega dela sindikalne organizacije. Gre za pregled in oceno dela.

Kaj vse na tisoč prebivalcev...

Statistični podatki so vedno zanimivi. Tako nam za leto 1978 med drugim povedo, da je takrat prišlo na tisoč prebivalcev 16,3 živnorenjenih in 9,9 umrlih otrok, da je znašal naravni prirast 6,4 selitveni prirast 3,6 in skupni prirast prebivalstva 10. Na tisoč prebivalcev smo imeli takrat 7,9 sklenjenih zakonskih zvez, 1,4 pa so bile razvezane.

Razlike za dvajset let

Medtem ko je bilo v Sloveniji v letu 1959 med vsemi zaposlenimi 35,5 odst. žensk, se je ta odstotek v letu 1979 dvignil že na 43,9. Oseb, ki so iskale zaposlitev, je bilo v 1959 na sto zaposlenih 2,2 dvajset let pozneje pa le še 1,3. Delež zaposlenih od vseh prebivalcev je znašal 1959 25,7 odst., leta 1979 pa že 41,4 odst.

Na članskih sestankih pripravljajo o uspehih gospodarjenja v preteklem letu, o planiranju, o uresničevanju stabilizacijskih programov. Nadalje o delitvi po delu in rezultatih dela ter nagrajevanju, delegatskem sistemu in delovanju delegacij, o športu in rekreaciji, kulturnem življenju, življenjskih in delovnih pogojih delavcev in še o vrsti drugih stvari.

Vsekakor moramo v času poteka članskih sestankov posvetiti posebno mesto pripravam na III. kongres samoupravljalcev Jugoslavije, ki bo sredi junija letos v Beogradu. V tem obdobju, začeli naj bi že na članskih sestankih, bomo dali poudarek tistim aktivnostim, ki bodo prispevale k nadaljnjemu razvoju samoupravljanja in krepitvi njegove materialne osnove, k afirmaciji doseženih rezultatov in pozitivnih izkušenj in k spoznavanju vzrokov, ki zavirajo razvoj samoupravnih odnosov. Konkretna naloga osnovnih organizacij zveze sindikatov je, da ocenijo dosedanje delovanje samoupravnih organov in svojo lastno aktivnost pri uveljavljanju samoupravljanja.

V februarju bomo razpravljali in sprejemali zaključne račune za leto 1980. Tam, kjer so sproti ocenjevalni poslovanje ob trimesečnih, polletnih in devetmesečnih obračunih, bodo lažje temeljito obravnavali posamezne postavke zaključnega računa. Organizacijo javne razprave mora izpeljati sindikat.

V januarju je bila v združenem delu javna razprava o osnutku družbenega plana občine Ribnica 1981-1985. V tem osnutku so zapisani temeljni cilji razvoja občine Ribnica za obdobje 1981-1985. Posebno pomemben je tisti del družbenega plana, ki govori o gospodarskem razvoju. Sindikalne organizacije so bile s sklepom občinske skupščine iz lanskega decembra zadolžene, da organizirajo javno razpravo o omenjenem družbenem planu občine Ribnica.

Pred kratkim so odgovorni dejavniki v Republiki sprejeli družbeni dogovor o uresničevanju družbene

usmeritve razporejanje dohodka v letu 1981. Udeleženci dogovora so tudi izvršni sveti občin. Tako bodo morali delavci v organizacijah združenega dela do sprejetja zaključnega računa za leto 1980 sprejeti tudi s tem dogovorom usklajene planske akte za leto 1981. Prav tako naj bi delavci v organizacijah združenega dela ob pripravljanju in sprejemanju svojih planskih aktov za leto 1981 ter ob razporejanju dohodka in čistega dohodka v letu 1981. uresničili usmeritev resolucije iz tega dogovora tako, da bo za 5 % počasnejša rast sredstev za osebne dohodke od rasti dohodka.

Tu so še stališča in sklepi 2. konference slovenskih sindikatov iz decembra lanskega leta o družbenem dogovoru o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo. Dograjevanje sistema nagrajevanja po delu je odgovorna in dolgoročna naloga, ki se še kako tiče sindikatov.

Ze iz tega, kar smo zapisali, je razvidno s kakšnimi odgovornimi nalogami se srečujejo sindikati. Zato morajo biti v izvršnih odborih osnovnih organizacij razgledani ljudje, da so kos svojim nalogam.

Na članskih sestankih sprejemajo programske usmeritve za letošnje leto. Priporočamo osnovnim organizacijam zveze sindikatov, da sprejemajo konkretne programske usmeritve, ne pa spisek vseh mogočih nalog, katere ne bo mogoče uresničiti.

Letne seje konferenc osnovnih organizacij zveze sindikatov, takšne konference imajo v INLES Ribnica in RIKO Ribnica, bodo v marcu letos. Tudi na teh sejah bo obravnavali kompletno sindikalno problematiko in poslovno politiko v svojih delovnih organizacijah.

Do konca aprila 1981 morajo biti izvršene letne seje občinskih odborov dejavnosti in občinskega sveta Zveze sindikatov. To bo hkrati tudi volilna seja, občinskega sveta Zveze sindikatov, kjer bodo izvolili novega predsednika.

KAREL ORAŽEM

Priznanja občine Ribnica

Kot vsako leto bo tudi letos skupščina občine Ribnica na slavnostni seji v počastitev občinskega praznika — 26. marca na predlog žirije podelila več občinskih priznanj in nagrad zaslužnim posameznikom, organizacijam in skupnostim. Žirija bo svoj končni predlog izoblikovala na osnovi predlogov, ki jih bodo posredovale posamezne organizacije združenega dela, delovne in samoupravne skupnosti in družbenopolitične ter družbene organizacije.

Občinska priznanja se podeljujejo zaslužnim občanom ter drugim zaslužnim osebam in organizacijam za posebne uspehe v prizadevanjih za gospodarski, obrambni, kulturni, športni, samoupravni in politični razvoj ter družbeni napredek občine.

Za častnega občana je lahko imenovana oseba, ki ima posebne zasluge za napredek in razvoj ožje, pa tudi širše držbenopolitične skupnosti.

Plaketa 26. marec se podeljuje posameznikom ter organizacijam in skupnostim za pomembne dosežke in aktivnosti na področju razvoja SLO in družbene samozaščite ter vsem tistim, ki s svojim delom in aktiv-

nostjo ohranjajo tradicije naše revolucije.

Urbanova nagrada se podeljuje posameznikom ter organizacijam in skupnostim za po-

membne dosežke na kulturnem in športnem področju.

Priznanje občine se podeljuje posameznikom ter organizacijam in skupnostim za pomembne dosežke na gospodarskem

Še enkrat o jezeru v občini

O predvideni gradnji jezera na območju ribniške občine smo že velikokrat pisali, o polemikah je pisal tudi Dolenjski list in ni tak o dolgo, ko smo lahko v tem časopisu prebrali tudi vsebino pisma, ki ga nihče ni podpisal. To isto pisanje je bilo naslovljeno tudi na naše uredništvo ob koncu lanskega leta. Kljub temu, da je pisanje objavil Dolenjski list, smo se odločili, da ga tudi mi, pa čeprav nepodpisanih dopisov ne objavljamo.

In čemu ga objavljamo? Predvsem zaradi tega, da ne bi pisec mislil, kako smo se ustrašili, pa tudi zaradi tega, da bi tudi takšno pisanje predstavljalo del vseh že opravljenih razprav, pa tudi tistih, ki še bodo.

Anonimni pisec, ki je pismo oddal na pošti v Ljubljani, je pisanju dodal izrezek iz dnevnega časopisa, v katerem lahko preberemo, kako je bil zgrajen Gruberjev prekop, dva kilometra dolg kanal, ki je Ljubljan-

čane rešil pred poplavami.

Vsebina pisma:

„Vrli može ribniški, ali se ne bi zgedovali po Gabrijelu Gruberju, ki je pred 200 leti prišel iz Dunaja v Ljubljano ter rešil ljubljance pred poplavami, z dokaj preprosto „iznajdbo“, s kanalom. Rešite tudi vi na strahu pred grozečimi poplavami potoka Bistrica, ki noč in dan trepetamo, kdaj nas bo presenetila voda. Posnemajte Domžalčane, ki so enak problem zaradi poplav potoka Pšate napravili z ne velikimi stroški čez travnike kanal od Pšate do kamniške Bistrice in tako nevarno Pšato ukrotili, da ne poplavlja več, ljudje pa živijo v miru in brez strahu.

Z malo dobre volje, morda tudi udarniško, bi očistili strugo Bistrice od Gorenje vasi do Goriče vasi, saj najdete v strugi vse, od kauča do štedilnikov, pa steklenic in plastičnih predmetov. V Goriči vasi je že pragozd vseh teh predmetov. Ta nesnaga nam ni v ponos, ampak v sramoto nekaj tako čisti in ponosni Ribnici, to tembolj, ker je ta nesnaga v strugi vidna z republiške ceste Ljubljana—Kočevje, in je že dobila ime „ribniški pušeljci“.

Morda bi se našel kdo, ki bi vodno silo uporabil za mini elektrarno ali jezero ali kakšno drugo gospodarsko korist. Tako bi bil odstranjen neprestani strah pred poplavo, ki nam preti ob vsakem večjem deževju, nam ogroža družbeno in privatno premoženje in celo življenje.

Pokažimo, da smo sposobni urediti tudi ta problem. Kljub odloku oz. predpisom o onesnaževanju okolja se sankcije nad kršitelji sploh ne izvajajo, čeprav posamezniki z vozički (kripcami) vozijo odpadke v strugo Bistrice, namesto na za to določeno smetišče, pač kjer je bližje, tam se nesnaga odvrže. Zaradi obilice te „ribniške kulture“ si mora voda iskati pot drugje. Alarm poplav ne bo preprečil, samo še poveča strah in razburjenje pri občanah.

Po svetu, posebno v severni Italiji, imajo pri vseh s poplavami grozečih rekah in potokih skopane kanale—prekope ter je tako pri ljudeh odstranjen strah pred uničenjem premoženja in morda življenja. Pogledajte strugo Bistrice od „Knolove hiše“ do Goriče vasi pred „Štajnprikom“ in okrog mostu, saj ni več struge videti, voda pa hoče imeti

in ostalih področjih.

Osnovnim predlagateljem s tem posredujemo podrobnejše kriterije za izbor možnih kandidatov — prejemnikov enega izmed občinskih priznanj oziroma nagrad.

Žirija za podeljevanje priznanj občine Ribnica

svojo pot, pa še zadaj za Eurotransom itd.

Imam namen te „nesnaga“ posneti za TV in objaviti v dnevnem časopisju.“

Spoštovani svetovalec H. N., objavili smo vaše pisanje uredništvu občinskega glasila, saj venomer, pa tudi v tej številki pišemo, kako občani ne sodelujejo pri urejanju svojega glasila, v katerega nekateri vložimo precej truda. Še bolj pa bi nas veselilo, če bi nam napisali kdo so tisti, ki s „kripcami“ vozijo nesnago v Bistrico, saj ste to prav verjetno že videli, ker pa tega človeka ali več njih poznate, več ne poveste. Pričakujete pa od sestavljalcev občinskih odlokov, da te ljudi kaznujejo, da zoper njih uvedejo sankcije.

Nobenega odloka nismo napisali zaradi tega, da bi organi pregona lovili tiste, ki se obnašajo v nasprotju s tistim, kar ti odloki določajo. Res je, da vsi predpisi označujejo obnašanje teh organov takrat, ko je to potrebno, vendar prav ti odloki predvidevajo, da se bom o vsi tako obnašali, da bomo varovali ne samo privatno lastnino, ampak v prvi vrsti družbeno. Na žalost smo prišli v položaj, ko marsikdo ne skrbi več niti za lastne stvari. To pa pomeni, da je potrebno spremeniti marsikaj v vsem našem delovanju in ukrepanju.

Pisec predlaga delovno akcijo vseh tistih, ki so za čisto Bistrico. V akciji bi morali sodelovati tisti, katerim je nekaj do ribniške kulture, ki bi želeli, da skozi Ribnico teče bistri potok, ne pa takšna nesnaga kot je to sedaj. Nesnaga v Bistrici kritizirajo vsi po vrsti, ni pa nobenega, ki bi konkretno predlagal očiščevalno akcijo. S tem pa bi po akciji vsi bolj pozorno pazili na tiste, ki odlagajo nesnago v potok namesto na smetišča.

Gabrijel Gruber je po tem, ko je bil zgrajen prekop, odšel v tujino, kjer je tudi umrl, v Ribnici pa potrebujemo ljudi, ki bodo za svoj kraj naredili tisto kar ta potrebuje in tudi kasneje uživali v sadovih svojega dela. Načrti so izdelani, vendar je vse preveč posameznikov, ki na že predvidenih rešitvah lomijo kopja.

F. ŽELEZNIK

V skladu z določili 1. člena Pravilnika o podeljevanju priznanj občine Ribnica

RAZPISUJE

žirija za podeljevanje priznanj občine Ribnica sledeča priznanja in nagrade:

1. imenovanje za častnega občana
2. plaketa 26. marec
3. priznanje občine Ribnica
4. Urbanova nagrada.

Podeljeno bo več priznanj in nagrad. Priznanja in nagrade so namenjene posameznikom in organizacijam za njihovo delo in prispevek k dosežkom trajnejšega pomena.

Predloge lahko posredujejo organizacije združenega dela in druge delovne in samoupravne skupnosti, družbenopolitične organizacije ter družbene organizacije in društva.

Predloge z obrazložitvijo in utemeljitvijo naj predlagatelji posredujejo žiriji za podeljevanje priznanj občine Ribnica pri skupščini občine Ribnica, Ribnica, Gorenjska cesta 3, najkasneje do 28. februarja 1981.

Žirija za podeljevanje priznanj občine Ribnica

Razgibano življenje mladih

PREGLED DELA OSNOVNE ORGANIZACIJE ZSMS SV. GRÉGOR

Osnovna organizacija ZSMS Sv. Gregor je bila ustanovljena 2. 6. 1978. V začetku je mladinska organizacija štela okoli 40 članov, od katerih je bila večina aktivnih. Tako je bila že v začetku junija zastavljena lokalna delovna akcija, pri kateri smo čistili okolico gasilskega doma. Povezali smo se z gasilci in z osnovno šolo. V juliju je bila pri nas lokalna mladinska delovna akcija, katere so se udeležili tudi trije člani naše mladinske organizacije. Urejevala je občinsko cesto, za sprejem brigade smo pripravili kulturni program, po pr ogramu pa ples. Med potekom dela brigade smo lepo sodelovali z ostalimi člani mladinske delovne akcije, zaključili pa smo jo z zabavo in plesom.

Na naslednjem sestanku je bil dan predlog za zgraditev 20-metrške skakalnice, ki je bil sprejet. Skakalnica je bila zgrajena že v mesec dni, tako da smo že decembra organizirali skoke za pokal. Udeležilo se jih je 20 mladincev. Še prej pa smo za 29. november organizirali proslavo in ples.

22. 12. 1978 so bile volitve, na katerih je predsednik obrazložil razlog odstopa. Za novega predsednika je bil izvoljen Stane Modic. Na tem sestanku smo sklenili, da bomo izkopal jarek za vodovod do novega gasilskega doma. Pogovarjali smo se o mladinskih prostorih, pri katerem je predsednik GD oddelil prostor v novem gasilskem domu. Nato smo se dogovarjali, da bi priredili skupno silvestrovanje v kulturnem domu, kar nam je tudi uspelo, saj se je silvestrovanja udeležilo kar 60 mladincev ter starejših občanov. Izvolili smo delegate za narodno obrambo in Socialistično zvezo v KS.

Naslednje leto, 1979, smo organizirali ples v maskah, na katerem je

bila najlepša maska nagrajena. Za 8. marec smo organizirali proslavo, na kateri smo se povezali z osnovno šolo in KS. Po proslavi je bila zabava.

13. 5. 1979 smo volili nove člane predsedstva, na katerem smo izvolili za predsednika Franca Modica. Ustanovili smo NK. Z aktivnim delovanjem je dosegel 3. mesto v občinskem merilu.

19. 5. 1979 smo izvedli delovno akcijo pri gasilskem domu. Za dan mladosti smo organizirali proslavo ter ples. Uprizorjena je bila veseligrada „Ples v Trnovem“, na kateri so nastopali tudi mladinci. Določili smo tudi dopisnike za Krošnjarja, katera pa do sedaj nista napisala še nobenega članka.

1. 7. 1979 smo organizirali za vse aktivne mladince piknik, katerim je bil spodbuda za nadaljnje delo. V oktobru smo organizirali tri akcije pri izgradnji novega gasilskega doma. 19. in 20. oktobra 1979 je bil

seminar v Glažuti, katerega se iz objektivnih razlogov nismo mogli udeležiti.

Na dan republike smo z osnovno šolo organizirali proslavo ter ples. Za obdaritev najmlajših smo pri skrbeli dedka Mraza. Za novo leto smo zopet organizirali skupno silvestrovanje, katerega se je udeležilo večina mladincev.

Za 8. marec: proslava in ples. S sodelovanjem KS smo se članice mladinske organizacije udeležile tečaja prve pomoči. Po končanem tečaju smo se udeležile občinskega tekmovanja v Ribnici, na katerem smo dosegle 2. in 4. mesto.

Za dan mladosti: proslava s plesom ter trening v malem nogometu. Nato je dramska skupina s sodelovanjem mladincev uprizorila igro. Po končani igri je bila zabava s plesom. Sodelovali smo pri dokončani ureditvi gasilskega doma ter pri pripravi vrtno veselice. Ekipa prve pomoči in gasilci smo se udeležili parade pri otvoritvi gasilskega doma, ter sodelovali z gasilci pri izvedbi veselice.

30. 11. 1980 smo organizirali ples. Čisti dobiček mladinskih ple-

sov smo shranili za ureditev mladinskega prostora.

26. 12. 1980 – dedek Mraz, nato pa še skupno silvestrovanje, katero nam je dobro uspelo. 25. 1. 1981: skoki na 20-metrski skakalnici za pokal Slemenca.

Ni treba verjeti vsega, kar nam natrosijo o tistih, ki ne mislijo tako kot mi.

SHHWEIZER

Skromen mož se nauči deset stvari in misli, da zna eno, samovšečnež se nauči ene in misli, da jih zna deset.

KITAJSKI PREGOVOR

Kultura je tisto, kar ostane, ko pozabimo vse, česar smo se naučili.

SELMA LAGRLOEF

Vsaka kultura mora preživeti razvojne stopnje posameznega človeka. Vsaka ima svoje otroštvo, mladost, zrelost in starost.

SPENGLER

Ob počastitvi dneva JLA je vojaški klub iz kasarne Mirka Bračiča v Ribnici organiziral obiske po osnovnih šolah in nekaterih organizacijah združenega dela. Vse prireditve si je ogledalo preko 4000 obiskovalcev, ki so bili veseli ob prikazovanju šaljivih prizorov iz vojaškega življenja.

Samoupravni sporazum o mladinskem prostovoljnem delu

Končno smo se mladinci v Ribnici odločili, da pripravimo samoupravni sporazum o razvijanju prostovoljnega dela v občini Ribnica ter o medsebojnih obveznostih in načinu združevanja dela in sredstev za pripravo in izvedbo mladinskih delovnih akcij tako v občini Ribnica, kakor tudi na republiških in zveznih MDA. Ker govori sporazum o financiranju in obveznosti udeležbe brigadirjev, je zelo pomemben pri nadaljnjem

razvoju prostovoljnega dela, zlasti pa MDA.

Prav zaradi tega bodo sporazum podpisali vsi delovni ljudje v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela ter delovnih skupnostih v Ribnici, nadalje vsi ljudje v vseh krajevnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih, kot so Komunala, stanovanjska, TKS, zdravstvena, kulturna in druge ter vsi družbenopolitični dejavniki v občini.

Na kratko bi opisal sporazum, ki v splošnih določbah govori o temeljnih družbenopolitičnih smotrih, kot so: razvijanje tovarštva, obnavljanje tradicij NOB, navezovanja stikov s prebivalci itd., o temeljnih družbeno-ekonomskih smotrih, kot so: izgradnja cest, varstvo človekovega okolja, obnova krajev, prizadetih ob elementarnih nesrečah. Sporazum opisuje pravice in dolžnosti podpisnikov sporazuma, predvsem glede priprav

MDA in njihovo omogočanje. V sporazumu piše tudi o finančnih in materialnih pogojih za organiziranje MDA. Prav tako sporazum določa organe podpisnikov sporazuma. V tem primeru je to odbor podpisnikov, ki spremlja izvajanje sporazuma.

Toliko o sporazumu. Vsi skupaj pa se moramo zavedati, da bo sprejem sporazuma vplival na razvoj našega kraja.

E. M.

Dedek Mraz – obdaritev ali dogodek?

Letošnji dedek Mraz je v Ribnici ponovno razburil duhove. Sicer ni to nič novega; večje ali manjše nezadovoljstvo prezahtevnih zmaterializiranih staršev se baje ponavlja iz leta v leto. Že tako imaginarna podoba in funkcija dedka Mraza je v očeh staršev še bolj izkrivljena in popačena. Mislim, da je prav z daj primeren čas, da o njem in njegovi vlogi nekaj dorečemo in si nato čisto čistega vina.

Kaj in kdo je dedek Mraz in zakaj nas vsako leto obišče? Ali je prihod dedka Mraza namenjen otrokom ali staršem? Mislim, da moramo biti o tem najprej dobro in pravilno poučeni in šele potem lahko tako ali drugače ocenjujemo celotno prireditev dedka Mraza.

Po usmeritvah vzgojno-pedagoških ustanov in predvsem Društva prijateljev mladine Slovenije pomeni prihod dedka Mraza praznovanje in doživljanje prazničnega sveta. Otrok naj bi ob dedku Mrazu čim več lepega videl, sočustvoval, občudoval, se veselil, doživljal in odkrival lepoto simbolike in domišljije.

Za pripravo in izvedbo praznovanja dedka Mraza so bili v posameznih krajevnih skupnostih ustanovljeni posebni koordinacijski odbori. Delovali so v skladu z določili samoupravnega sporazuma o financiranju in organizaciji dedka Mraza. Sporazum je določal, da je vsak zaposlen in stanujoč v občini Ribnica prispeval po 40 din. Tako se je v ta namen zbralo 124.134 din. Sredstva so razdelili takole:

– za krajevno skupnost Ribnica

60.426,00. din za obdaritev 810 otrok,
– za krajevno skup. Sodražica 25.886,00. din za obdaritev 347 otrok,
– za krajevno skupnost L. pot. 15. 218,00. din za obdaritev 204 otrok,
– za krajevno skupnost Dol. vas

14.845,00. din za obdaritev 199 otrok,
– za krajevno skupnost Sv. Greg. 4.252,00. din za obdaritev 57 otrok,
– za krajevno skupnost V. Polj. 3.506,00. din za obdaritev 47 otrok.
Denar so prispevale vse organizacije združenega dela in delovne skupnosti, razen TOZD „TRIM“ Sodražica. O načinu uporabe sredstev so odločali koordinacijski odbori v posameznih krajevnih skupnostih.

Novoletne prireditve so bile uspešno izvedene v vseh krajevnih skupnostih, le v krajevni skupnosti Ribnica je prišlo od nekaterih

Secanje

*Ladje su pred nama
more u jedrima
jutro,
zemlja i nebo pevaju
a ja spram neba
pesak pod kožom
svanućem,
moćne ribe putuju
ispod naših nogu
do lazi jesen,
slušamo more
začarani u zlatnom krugu*

Aleksić Velemir

Kje dobiti delavce?

V Sloveniji je približno 11.000 brezposelnih, od teh pa je le tretjina laže zaposljivih, zato bo slovensko gospodarstvo tudi v bodoče težko zaposlilo vrzeli na delovnih mestih iz lastnih rezerv. V letih od 1976 do 1978 je prišlo iz drugih republik 11 do 15.000 delavcev na leto, od tega je bilo 27 do 35 odstotkov strokovno usposobljenih delavcev. Tako je bilo domače delovne sile le za približno tretjino vseh potreb.

Bazen vas vabi...

Pred kratkim smo začeli z rekreacijo v plavalnem bazenu Športnega centra Ribnica. Bazen je poskusno odprt za delovne ljudi in občane vsak dan od 17. do 19. ure po naslednjem razporedu:

- vsak ponedeljek za delovno organizacijo Riko Ribnica,
- vsako sredo za delovno organizacijo ITPP Ribnica,
- vsak četrtek za delovno organizacijo Inles Ribnica,
- vsak torek in petek pa je na razpolago vsem občanom po minimalni vstopnini 20 dinarjev za dve uri, s čimer tudi demantiramo poročilo Dolenjskega lista z dne 29. januarja 1981. V soboto in

staršev do kritičnih pripomb, češ da „čarovnik ni ustrezal programu dedka Mraza“ in da so bila „darila preskromna...“

Naj končam. Je takšen dedek Mraz, ki si ga želijo starši, še dedek Mraz? So obdaritvene prireditve smiselne in našim otrokom res potrebne? Otroku le dajmo darilo, vendar ne tako, da ga lahko poje ali vrže proč, pač pa tako, da ga bo nosil s seboj vs življenje. Pomoč staršev bi bila več kot dragocena, vendar pomoč v smislu bogatitve in ne siromašenja mladega človeka! In prav v tem grmu tiči zajec.

IVO STANIČ

nedeljo je bazen za sedaj še zaprt.

Ves dopoldanski čas od ponedeljka do sobote je bazen na razpolago občinski izobraževalni skupnosti s tem, da ta izdela primeren razpored koriščenja za vse šole oziroma učence v občini, ki še niso opravili plavalnega tečaja oz. šole v naravi.

Če bo zanimanje delovnih ljudi in občanov še bolj poraslo in se bodo ti prepričali o koristnosti gibanja v vodi, bomo delovni čas bazena z lahkoto povečali.

Kapaciteta bazena je 50 kopalcev naenkrat, vendar bomo v poskusnem obratovanju koristili le 80 % kapacitete. Naravno je, da se bodo morali kopalci v bazenu podrediti določenemu hišnemu redu zaradi higienskih in drugih razlogov in izpoljevati navodila o obnašanju in vedenju v bazenu. To mora biti v prvi vrsti kulturno.

Paziti je treba na red in čistočo. Vsak kopalec mora imeti vstopnico, ki jo dobi v svoji delovni organizaciji brezplačno ali jo kupi pri vходу v garderobo. Kopalci lahko prinesejo v bazenske prostore predpisano kopalno kapo, brisačo ali kopalni plašč ter ključke od garderobne omarice. Pred vstopom v bazenske prostore je za vse kopalce obvezna uporaba sanitarij.

Osebam z ranami ali kožnimi boleznimi vstopa v bazen iz higienskih razlogov ne moremo dovoliti. Ko se kopalec povzpne v bazenski prostor, mora najprej v prvem koritu obvezno razkužiti noge, v drugem pa se obvezno stuširati.

Skakanje v bazensko školjko, porivanje v vodo, škropljenje, lovljenje, in ostali podobni izgredi v bazenski školjki niso dovoljeni. Tudi kajenje je v bazenskih prostorih strogo prepovedano.

Tudi sedenje ob robu bazena kopalcem ne priporočamo, ker s tem segrevajo diletacijsko maso in se mažejo.

S tem smo vam v glavnem dali osnovne kazalce obnašanja v bazenu in vas vabimo, da ga čim pogosteje obiskujete.

F. LEVSTEK

V likovnem salonu v Kočevju so člani likovne sekcije Doma JLA iz Ribnice organizirali razstavo v počastitev 22. decembra,

Tragedija v Makošah

Zopet se bližajo veliki spominski dnevi iz NOB. Skoraj leto dni po slavni bitki v Jelenovem žlebu in leto dni pred dokončnim zlomom nacifašizma se je zgodila velika tragedija v Makošah. O njej bomo govorili v tem članku.

Po kapitulaciji Italije, še posebej pa v začetku leta 1944, je nemški okupator ponovno vzpostavil več močnih oporišč, med njimi tudi oporišče v Ribnici. To je dalo povod, da je osemnajsta načrtovala in pripravljala likvidacijo te postojanke. Zato je bila potrebna pregrupacija divizijskih sil, skatero je bila predvidena, razen drugih premikov, tudi zamenjava 4. bataljona 9. brigade, ki je bil na črti Polom – Vrbovec s 3. bataljonom iste brigade, ki je bil nastanjen v vasi Vinice. Zamenjava naj bi bila predvidoma v vasi Makoša.

Zaradi močne aktivnosti akcij, zased, neprestanih spopadov in patrol ter straž so bili borci 3. bataljona zelo utrujeni in so po nočnem pohodu 25. marca 1944 ob 8. uri zjutraj prišli v vas Makoša in se razporedili po kantonmanskem sistemu na počitek. Večina borcev 4. bataljona, ki ga je zamenjal 3. bataljon, pa je takrat že odšla iz Makoš. Bataljonsko poveljstvo je določilo za zavarovanje tri stražarje okrog vasi in posla-

lo tri bojne patrole proti Ribnici, Stari cerkvi in Kočevju.

Kasnejši dogodki, še najbolj pa tragedija sama so pokazali, kako je bilo tako zavarovanje spriči bližine močnih sovražnikovih posadk v Ribnici in Kočevju preslabo in morda celo površno ali neodgovorno, kajti že ponoči s 24. na 25. marec 1944, torej skoraj hkrati kot 3. bataljon iz Vinice, sta krenila proti Makošam dve sovražni koloni: ena močnejša iz Kočevja, druga manjša iz Ribnice. Skupaj je bilo okoli 400 Nemcev in domobrancev. Bojna patrola, ki je bila v pokretu proti Ribnici, se je v bližini Otavice spopadla s sovražno kolono, ki je šla iz Ribnice. Ta se je navidez zmaknila in je nato skrivoma po gozdu nadaljevala pot proti Makošam in tako obšla bataljonsko patroljo. Druga sovražna kolona je iz Kočevja prdirala mimo Stare cerkve čez Koblarški hrib in se neopazno približala Makošam. Na svoji poti je sovražnik zajel brez strela bataljonski zasedi oziroma patrolji. Stražarje je na samem robu Ma-

koš neopazno poklal. Tako ni mogel nihče opozoriti utrujeni bataljon na nevarnost.

Kot pripoveduje udeleženec tega boja v Makošah Tone Štajdohar, sta so vražni koloni okoli 9. ure obkolili speči in nezavarovani bataljon in iz neposredne bližine, morda nekaj deset metrov, napadli z močnim ognjem iz mitraljezov vse izhode iz hiš. Po nekaj minutnem ognju je sovražnik naskočil vas in lovil in moril borce po hišah. Po začetnem presenečenju so se nekateri, zlasti mitraljezci postavili v bran, vendar so kmalu omahnili mrtvi ali ranjeni. Nekateri so se poskrili po hišah in bili ujeti ali umorjeni, drugi zopet so poskušali prebiti ognjeni obroč in se rešiti v bližnji gozd.

Tragedija v Makošah je terjala 17 mrtvih, 16 ranjenih in 63 zajetih borcev 3. bataljona. Izgu bljen je bil tudi ves bojni in četni pratež, med drugim tudi vsa municija in orožje padlih in ujetih. Tudi del 4. bataljona, ki je še ostal v Makošah, je imel 3 mrtve in 4 ranjene, ki pa so se rešili, 17 pa je bilo ujetih. To število je že vračunano v skupnih podatkih. Sicer pa so bila o tem napadu poslana zelo različna poročila, ki se med seboj niso ujemala. Še najbolj verodostojno je poročilo tov. Toneta Štajdoharja.

Pri analizi tragedije v Makošah pridemo do neizpodbitnega sklepa, da je bila vsa akcija zamenjava izdana in je bil sovražnik, po služujoč se partizanskega načina bojevanja, natančno obveščen o stanju v kantonmamu Makoše. Še posebno pada v oči, da je bil napad izveden točno eno uro potem, ko se je bataljon razmestil na počitek in ga je objel prvi spanec.

V spomin in opomin bodočim rodovom je bilo leta 1965 postavljeno spominsko obeležje po zamisli in izvedbi gradbene tehnika Janka Hrena iz Ribnice.

FRANC LEVSTIK

Ženske bolj trdožive

Poprečna starost slovenskega moškega je bila leta 1978 33 let, ženske pa 36 let. Po oceni je moški leta 1978 doživel 67 let starosti, ženska pa poprečno 75 let. Poprečna življenjska doba se je od leta 1948 do 1978 po oceni dvignila pri moškem za 8 let, pri ženski pa kar za deset let.

Asfalta pri nas še ni dovolj

Kraška in dolenska regija si delita zadnje mesto v Sloveniji po dolžini asfaltnih kilometrov na km², saj se lahko pohvalita le z 0,2 km. Prvo mesto na tem področju ima obalno kraška regija z 0,7 km in podravska regija z 0,6 km modernizirane ceste na km².

Zavarovalnica in samouprava

Pred štirimi leti se je tudi v zavarovalništvu pričela preobrazba celotnega sistema samoupravljanja. To so bili prvi posegi na področju volitev delegatov in organov samoupravljanja s strani združenega dela in drugih skupnosti oziroma zavarovancev. S tem v zvezi pa se je reorganizirala tudi oblika in vsebina dela po posameznih organizacijskih in samoupravnih področjih dela.

V okviru zavarovalne skupnosti Triglav (Slovenije) je bilo ustanovljenih pet rizičnih skupnosti, razdeljenih po področju dela in sicer: Skupnost za industrijo, kmetijstvo, komunalno druž. prometno in osebna zavarovanja. Tako so delavci iz ustrezne panoge dejavnosti volili oziroma volijo svoje predstavnike v organe samoupravljanja neposredno.

Ti organi so nosilci celotne poslovne politike zavarovalne skupnosti, kjer se predvsem oblikujejo pravice in obveznosti zavarovancev,

kjer se usklajujejo skupni interesi, sprejemajo akti, zavarovalni pogoji, ceniki in rešujejo finančno-kreditni posli kot tudi oblikovanje samoupravnega organiziranja skupnosti, o čemer bo v nadaljnjem prispevku tekla beseda. Tako sedaj vemo, da zavarovalno skupnost Triglav upravlja zavarovanci neposredno po izvoljenih delegatih.

Prav sedaj smo jih volili za dobo štirih let po krajevnih skupnostih in delovnih organizacijah. V naši občini smo za občinsko konferenco delegatov, ki se sestoji iz petih RS (rekli bi lahko zborov), izvolili 50 delegatov ali po 10 za vsako rizično skupnost oz. zbor.

Iz vsakega zbora volijo po 3 delegate na prej v TRS Ljubljana, kar pomeni, da se izvoli na občinski konferenci skupaj 15 delegatov za vseh 5 TRS v Ljubljano. To načelo enakosti velja tudi za ostalih 12 občin ljubljanske regije. Prav tako se iz vsake občine voli po en delegat v izvršilni odbor regijske območne skupnosti. V zbor območne regijske skupnosti pa prav tako da vsaka občina izmed teh 15 delegatov po 5, kar pomeni, da zbor delegatov regije tvori 60 članov oz. delegatov.

Podobno se delegirajo v ostale organe izvoljeni zavarovanci.

In v čem je potem rezlika letošnje organizacije samouprave napram dosedanji v prvem mandatu potekajoči organizaciji?

V dosedanjem obdobju je območna skupnost Ljubljane imela 21 TRS, sedaj pa jih bo imela 5; to pomeni, da bo vseh 12 občin skupaj imelo samo eno TRS, npr. za industrijo, in ne da bi kot doslej imele tri občine svojo. Kaj je bilo vzrok, da se je to število zmanjšalo? Ali bo pri tem samouprava kaj trpela, to so bila vprašanja, s katerimi smo se srečevali.

Zavarovanci iz baze, pa tudi strokovni delavci so namreč ugotavljali, da taka oblika 21 TRS ne daje zagotovila o kvalitetnejšem, morda še manj racionalnejšem delu zavarovalnice in samoupravnega sistema, kajti zbori so bili večkrat nesklepčni, prav tako tudi komisije in poslovni odbori, majhno število navzočih delegatov pa je marsikdaj moralo prinašati zelo odgovorne predloge in odločitve. Strokovne službe so imele precejšnje težave pri uresničevanju teh sklepov v življenje, enako pri pripravi ustreznih aktov, gradiva, angažiranju vodstve-

nega kadra pri sejah in sestavi 21 bilanc, kar je imelo tudi svoj povečan obseg finančnih stroškov.

Vse to je nakazovalo vprašljivost smotrnosti nadaljnega organiziranja takega števila TRS v območni skupnosti Ljubljana ob dejstvu, da so tudi ostale OS kot Maribor, Celje imele le po 5 TRS. Tako se je izkristaliziralo stališče ob sodelovanju družbenopolitičnih organov regije in občin, naj se da v razpravo predlog za ustanovitev 5 namesto 21 TRS, seveda ob pogoju, da te spremembe v ničemer ne smejo okrniti uveljavljanja pravic zavarovancev.

Poseben poudarek je bil dan tudi delovanju občinskih konferenc, kjer bi naj delegati v bazi dobili večje pristojnosti in tako okrepili svoje dejavnost. S tem v zvezi bi se morali lotiti tudi hitrejšega reševanja vseh mogočih zahtevkov in pravic zavarovancev preko predstavnštva, kar je bilo na občinskih konferencah nekajkrat nakazano, a je žal ostalo več ali manj samo pri obljubah. Zato apeliramo na nove delegate, naj s svojimi razpravami in predlogi tvorno sodelujejo, kajti s tem bomo prišli vsi do ustrežnejših in za vse nas boljših rešitev.

V pesmih boš živel med nami

Anton Petjetu, pevovodju in učitelju v spomin — Žale, 6. januarja 1981

Namesto da bi Ti stisk naše roke zaželel sreče in zdravja, naše misli zdaj krožijo nad tem mrtvaškim lesom in v njem iščejo podobo človeka, katerega življenjska pot se je iztekla prav na pragu novega leta. Spet smo priče neizprosnemu zakonu narave, kjer si smrt in rojstvo neprestano podajata roke. In vendar se ne moremo sprijazniti z mislijo, da tistega dobrodušnega človeka na ribniških ulicah ne bomo več srečali.

Pa tako značilna je bila ta podoba: počasna hoja, korak se ustavi, kratak pogovor in nato vselej smeh. Prijazna, a vselej izvirna beseda, ki je veliko več vredna, bolj človeška, kot še tako gladko izrečeni „dober dan“. Nekaj tako živo ljudskega je izražala ta podoba, toliko ljudske modrosti, toliko življenjskega optimizma!

Življenjska pot je pokojnega Antona Petjeta vodila od Podpeči na Dolenjskem, kjer je bil rojen pred 75 leti, na Gorenjsko

in Koroško, nato med vojno dve leti deportacije na prisilno delo ter dve leti ilegalnega življenja kot pristaš NOB, po vojni pa za 7 let v Grosuplje in od leta 1952 v Ribnico, kjer je globoko pognal korenine kot ljudski zborovodja in glasbeni pedagog. Za veliko prizadevnost in požrtvovalnost pri vodenju pevskih zborov je bil leta 1961 tudi nagrajen od občinske skupščine Ribnica.

Pevski zbori, šolski in odrasli, v Ribnici ali v Dolenji vasi, pri Sv. Gregorju ali delo v ribniški glasbeni šoli, pedagoško delo v razredu in izven njega — to je bilo področje Tvojega dela skozi četrto stoletja, ki si ga posvetil ribniški dolini. Tvoje delo glasbenega pedagoga se pač ne da izmeriti, ne v metrih ne v denarju. Še posebej je neizmerljiva ljubiteljska dejavnost glasbenega pedagoga in ljudskega zborovodje, kot si bil Ti. Dirigent ima roke, ki naj jih uboga pevčev glas. Toda v Tebi je bil glavni dirigent srce, prijazna beseda in vedno dobrovoljen obraz. Nihče Te ni prosil zanj, pa vendar si

ga razdajal s polno mero. Šala in dovtip, vse je bilo tako tesno povezano s pesmijo in pesem je potem res izzvenela kot pesem, ki izraža veselje ali žalost, ljubezen ali razočaranje, vselej pa nekaj, kar je s človeškim bitjem nerazdruženo povezano: veselje do dela in življenje.

In zdaj — za toliko let nepretrganega dela, ena sama beseda: hvala! Pa vendar ne premoremo drugega kot tisočkrat hvala za vse, kar si nam dal. Aliverjemi, dragi Tone, ko bi zdajle zapeli vsi glasovi, ki si jim Ti odkrival tajnosti in ljubezen do pevske kulture, odmevalo bi med koroškimi hribi in gorenjskimi vrhovi, donelo bi po ribniški dolini in odzvanjalo med dolenskimimi griči. Ta skromna beseda „hvala“ naj bo zavest Tebi in tvojim najbližjim, da si dajal in se razdajal s polno mero, zase pa zahteval le skromno plačilo. Tako zahvalo damo samo tistemu, katerega besedo Človek pišemo z veliko začetnico.

Dragi Tone! Še posebej se Ti zahvaljujemo in se poslavljamo od Tebe stanovski kolegi iz učiteljske zbornice, v kateri si ti imel prav posebno mesto. Ure in ure, ki smo jih presedali skupaj, imajo v naših srcih za zmeraj svojevrstno podobo. Kakor si bil zgovoren človek, pa Ti beseda ni nikoli povedala vsega.

Iz njega je izvirala prijazna, a vselej izvirna beseda, ki je bila veliko več vredna, bolj človeška, kot še tako gladko izrečeni „dober dan“ ...

Raje si zapel, s Tabo smo peli tudi mi, če je bil ob Tebi en sam, sta pela v duetu. Melodija za melodijo, tiho in ubrano, vselej z občutkom nedoročene in neizpetega. Saj tiste zbornice niso utihle. Ali tisto lepo petje, tiste tisočere nevidne niti, ki znajo ljudi tako tesno povezati med seboj — tistega petja pa le ni več.

S tvojo družino sočustvujejo vsi pevci iz ribniške doline in vsi občani, ki si se jim razdajal.

Naj Ti bo lahka slovenska zemlja!

JANEZ DEBELJAK

Koliko smo proizvedli v letu 1978

Po podatkih Zavoda SR Slovenije za statistiko je 1978 znašal skupni družbeni proizvod SFRJ 901.318 milijonov dinarjev. Od tega so največ prispevale SR Srbija 332.241 milijonov din (36,9), SR Hrvaška 240.582 milijonov din (26,6 %) in Slovenija 146.826 milijonov din (16,3 %). V istem letu je na prebivalca znašal družbeni proizvod v SFRJ 41.017 din, v Sloveniji 81.054 din, na Hrvaškem 52.229 din in v Srbiji 36.794 din.

Koliko nas je bilo konec 1978?

Pred bližnjim popisom prebivalstva navajamo še nekaj podatkov, ki jih je v decembru lani izdal zavod SR Slovenije za statistiko. Po teh podatkih se je konec leta 1978 na enem kvadratnem kilometru trlo 92 Slovencev. Vsega skupaj nas je bilo 1.857.000 in od tega je bilo 774.000 moških in 1.083.000 žensk. Aktivnega prebivalstva je bilo v tem času 47,6 %, kar je za 0,8 % manj kot leta 1971. Po ocenah je delež kmečkega prebivalstva znašal 13,5 %, mestnega pa 42,9 %.

Anton Aškerc

se je zapisal v slovensko literaturno zgodovino kot njen največji pripovedni pesnik. V dobi realizma je s svojimi pesmimi najodločnejše izražal misli o narodu in svobodi.

Rodil se je 9. januarja pred 125 leti kot kočarjev sin v Globokem pri Rimskih Toplicah. Gimnazijo je končal v Celju. Postal je duhovnik vendar bolj na ljubo dom ačim. Že med študijem je proučeval različna orientalska verstva in materialistično filozofijo. 17 let

Anton Aškerc, največji slovenski pripovedni pesnik, ki v svojih baladah opisuje ljudsko trpljenje, zaupanje v kralja Matjaža in kmečke upore. Verovalec je v človekov razum in svobodo.

je služboval na raznih štajerskih krajih. Po sporu s cerkvenimi predstojniki je prosil za upokojitev, nato pa je do svoje smrti leta 1912 vestno opravljal službo ljubljanskega arhivarja. Veliko je tudi potoval. Med Slovenci je močno odjeknila njegova jasna, preprosta in klena beseda, s katero je brez olepševanja spregovoril o vihar-nih časih slovenske zemlje in njenega ljudstva. Oblikoval je tudi motive iz sodobnega življenja.

Največji pesniški dar je pokazal v baladah in romancih, ki se odlikujejo po jedrnatem slogu in dramatičnosti. Motive zanje je zajemal iz ljudskih pripovedk, slovenske in slovanske zgodovine, družbenih razmer, porajali pa so se mu tudi ob razmišljanju o življenju in svobodi. Tako je baladi MEJNIK ogrodlje ljudsko verovanje, da se mora vsakdo za svoje nepošteno dejanje pokoriti.

Iz slovenske zgodovine ga je najbolj pritegnilo fevdalno obdobje. V ciklu desetih balad STARA PRAVDA spoznamo ljudsko trpljenje, zaupanje v kralja Matjaža in kmečke upore. S kmečkim kraljem Matjubo Gubcem je bil kronan ves slovenski narod. Kljub porazu pa v upornih slovenskih kmetih ni umrla vera v narodno in socialno osvoboditev.

Hrabre boje naših prednikov s Turki oživlja BRODNIK. Čolnar žrtvuje svoje življenje, da reši rojake.

Sodobno življenje ga je navdihnilo za socialno pesem o Anki, v kateri sočustvuje z zapuščenim sirotom. V ZIMSKI ROMANCI je skrita ost zoper kapitalistični družbeni sistem, ki je prisilil poštenega, a brezposelnega človeka, da je za svojo lačno družino kradel.

V ČAŠI NESMRTNOSTI govori pesnik o človekovi dolžnosti, da ustvarja za družbeno skupnost, kajti „v delih svojih sam boš živel večno“.

Aškerčeva miselnost je bila značilna za slovenski liberalizem iz konca 19. stoletja. Verovalec je v človekov razum in svobodo. Po Prešernu je prvi slovenski pesnik, ki je ustvaril zaokrožen opus epskih pesmi, balad in romanc. Zavrgel je blaglasnost in leporečje Stritarjeve šole. Njegov verz je neuglajen, trd, jezik je blizu vsakdanjemu govoru.

Proti koncu življenja je Aškerčeva pesniška moč usihala. Pomanjkanje samokritičnosti, svojeglavost in oblastnost so izzvale hud odpor slovenskih modernistov, zlasti Ivana Cankarja.

Aškerčeva največja zasluga je, da je obogatil slovensko poezijo z realistično epsko pesmijo.

MARJANA STARC

V "nesrečni,, Kolodvorski...

(Novoletna žalostinka)

Tam v Ribnici, kjer dom je JLA,
kjer „Maksimarket“ ribniški stoji,
kjer pošta — telefon posluje
in kabina, kjer zveza s svetom se dobi,
kjer bivši „hotel“ Jelka uraduje,
kjer kažejo prometni znaki vso
nevarnost z ogledalom,
kjer knjigovodstvo družb eno denar prešteva,
tam, kjer se nova Ribnica rojeva,
tam vsak večer in vsako noč
popolni mrak kraljuje,
(čeprav v žarkem soncu drugje
žarnice na veliko gore) —
tako, da ni o bvarvati se padcev moč,
pri tem gotovo zlomiš si roko, nogo
na ledeni skorji neposuti s soljo.
(Neverjetne, gladke te poledice —
na lastni koži nosim že posledice.)

Oj komunala ali skupnost! Kje si? Ali spiš?
Kaj delaš, dremaš na Vrtnarski ali pod Stenami,
da nisi v stanju očistiti snega pred nami!?
Ali veš, da je plačilo le za delo,
ki v resnici je storjeno!

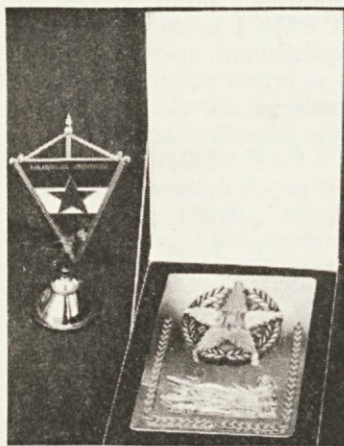
Pa zdaj povejte nam ljudje,
kaj je bolje, kaj ceneje?

Posuti tono ali dve soli
ali polomiti tri al' več ljudi!

Za razsvetlavo priviti nekaj žarnic
ali zdraviti zlome starcev — staric?

Čakamo na odgovor merodajnih,
če smatrajo se odgovorni,
ne izgovorov, ki psi jih nosijo na repu,
pač pa tistih pravih in realnih,
ki ustrezajo resnim vzrokom pravim!

L — ek

Ribniška enota je prejela v lanskem letu prehodno zastavico „Najboljša enota“ ter „srednjo plaketo“, ki jo dobijo tisti garnizoni, ki dosegajo uspehe v daljšem časovnem obdobju.

NEKAJ ZA ŠALO

V Kolodvorski ulici se slučajno srečata dva prijatelja. Pa Jože vpraša Franceta:

„Kaj si pa dal roko v mavčno obvezo?“

Nato mu prijatelj odgovori:

„Veš, moral sem zavarovati roko, da je ne bi zlomil pri padcu v tej drsni ulici!“

Poslej v barvi tudi doma!

V Ribnici smo zadnje čase že navajeni, da se srečujemo z novimi pridobitvami, ki niso bile za naš kraj značilne v preteklosti. Razen novih lokalo, tako trgovin kot gostiln, smo dobili tudi „barvno tehniko“. Fotoatelj Drago MOHAR je vpeljal barvno tehniko razvijanja filmov, tako da vam sedaj ne bo potrebno več v Foto Tivoli v Ljubljano, če se boste želeli fotografirati v barvni tehniki, temveč boste to lahko opravili kar v Ribnici. Ta pridobitev je koristna tudi za vse amaterje, ki fotografirajo z barvnim filmom, saj bodo njihovi filmi sedaj razviti v Ribnici v dosti krajšem čakalnem času kot pa prej, ko so pošiljali filme drugam.

Te novitete bodo po vsej verjetnosti veseli tudi vsi mlado-poročenci, ki so svoje slike z „najsrečnejšega trenutka v svojem življenju“ gledali doslej v črnobeli tehniki. V bodoče jim bo fotoatelj Mohar naredil barvne fotografije, ter jim

Razum ženske je v njeni lepoti, lepota moškega je v njegovem razumu.

ARABSKI PREGOVOR

Ženska išče pri pametnem možu pomanjkljivosti, pri neumnem prednosti.

GRUZIJSKI PREGOVOR

Pošteni možki žene ljubijo, tisti, ki jih varajo, jih obožuje.

BEAUMARCHAIS

Možje upravljajo svetu, žene možem. Kaj bi hotele več?

GOLTZ

Ob dnevu JLA je v ribniškem garnizonu prejelo 21 vojakov značko „PRIMEREN VOJAK“. To je najvišje priznanje, ki ga lahko prejme vojak v času služenja vojaškega roka. — Vojak Ratko SAVIČ je bil eden med njimi in meni, da je to za njega velika čast, priznanje za vložen trud njemu, njegovim tovarišem in starešinam. Meni, da je to obenem tudi obveznost za še večje angažiranje v vseh nalogah, tako kot to pristaja vojaku Titove ljudske armade, armade mira in slobode.

„obarval“ življenje za v prihodnost, ker na začetku le še ne veš, kakšna bo bodočnost.

Kako pa bodo zadovoljne priče, ki ponavadi plačujejo fotografiranje, to bodo same ug otovile ob prvi priložnosti...

Koliko delavcev z nizkimi osebnimi dohodki?

Občinski svet Zveze sindikatov je v decembru lani opravil v organizacijah združenega dela anketo, ki je zajela delavce, ki prejemale na mesec manj kot 5.000 din in delavce, ki prejemale na mesec med 5 in 6.000 din. Anketa je pokazala naslednje:

manj kot 5.000 din na mesec je prejemale 35 delavcev v štirinajstih delovnih organizacijah oziroma delovnih skupnostih. Večina so to delavke, ki opravljajo delo snažilk. Med 5 in 6.000 din na mesec pa je prejemale 346 delavcev iz 24 delovnih organizacij in delovnih skupnosti.

Ali je 5 in 6.000 din mesečnega osebnega dohodka dovolj za preživljanje, je seveda drugo vprašanje. Odvisno je tudi od tega, ali je zaposlen en zakonec ali oba, število otrok, kmetija itd. Kljub vsemu pa je treba v današnjih časih umno gospodariti s prisluženim denarjem. Zato vzbuja dinar že sedaj vse večje spoštovanje.

K. O.

REŠETO

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva Ribnica — Izhaja enkrat na mesec v nakladi 3500 izvodov — Ureja uredniški odbor v sestavi: France Grivec (glavni in odgovorni urednik), Stane Kromar, Karel Oražem, Ivan Petrič, Viktor Pogorelc, Alojzija Zakrajšek in France Železnik (tehnični urednik) — Uredništvo: SO Ribnica, 61310 Ribnica (tel. 861-090, 861-091) — Grafična priprava: DITC Novo mesto; TOZD Dolenjski list, tisk: TOZD Tiskarna Novo mesto.